

SEKSIONI I TRETË

ÇËSHTJA BARA DHE KOLA KUNDËR SHQIPËRISË

(Kërkesat nr. 43391/18 dhe 17766/19)

VENDIM

Neni 6 § 1 (civil dhe penal) – Kohëzgjatje e paarsyeshme e procedurave – Vonesa të gjata në Gjykatën e Lartë, të cilat janë të papranueshme, pavarësisht kontekstit të reformës së thellë në sistemin e drejtësisë, neni 13 (+ neni 6§1) – Zgjidhje efektive – Zgjidhje e re përshpejtuese/parandaluese dhe kompensuese në çështjet që kanë të bëjnë me kohëzgjatjen e procedurave, e cila edhe pse është efektive në parim dhe në përgjithësi në praktikë, nuk është efektive në rrethanat e posaçme të çështjes.

STRASBURG

12 tetor 2021

PËRFUNDIMTAR

28.2.2022

Ky vendim është bërë përfundimtar, sipas nenit 44§2 të Konventës. Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.

Në çështjen Bara dhe Kola kundër Shqipërisë

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë) e mbledhur si Dhomë, e përbërë nga:

Paul Lemmens, *kryetar*,

Georgios A. Serghides,

Dmitry Dedov,

Georges Ravarani,

Darian Pavli,

Anja Seibert-Fohr,

Peeter Roosma, *gjyqtarë*,

dhe Milan Blaško, *regjistrar i Seksionit*,

duke marrë në konsideratë:

kërkesat (nr. 43391/18 dhe 17766/19) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (“Konventa”) nga dy shtetas shqiptarë, z. Petrit Bara (“kërkuesi i parë”) dhe z. Eduard Kola (“kërkuesi i dytë”), më 4 shtator 2018 dhe 27 mars 2019, respektivisht;

vendimin për të njoftuar Qeverinë Shqiptare (“Qeverinë”), në lidhje me ankimet për kohëzgjatje të tepërt të procedurave, për procedurat e padrejta ndaj kërkuesit të dytë dhe mungesën e një zgjidhjeje efektive, në lidhje me ankesat për kohëzgjatjen e procedurave;

vërejtjet e palëve;

pasi diskutoi me dyer të mbyllura më 7 shtator 2021,

shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë.

HYRJE

1. Çështja ka të bëjë me pretendimin për kohëzgjatje të tepërt të procedurave administrative dhe penale, si edhe me efikasitetin e një zgjidhjeje të re të paraqitur në vitin 2017 mbi kohëzgjatjen e tepërt të procedurave.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJEVE

2. Kërkuesi i parë ka lindur në vitin 1953 dhe jeton në Tiranë. Ai u përfaqësua përpara Gjykatës nga znj. B. Bara dhe më pas nga z. J. Bara, një avokat i cili e ushtron profesionin e tij në Tiranë.

3. Kërkuesi i dytë ka lindur në vitin 1986 dhe aktualisht po vuan një dënim me burgim në Shqipëri. Ai u përfaqësua përpara Gjykatës nga z. A. Doda, një avokat i cili e ushtron profesionin e tij në Tiranë.

4. Qeveria u përfaqësua nga agjenti i saj në atë periudhë, z. A. Metani, dhe më pas nga znj. E. Muçaj nga Zyra e Avokaturës së Shtetit.

5. Faktet e çështjeve, sipas parashtrimeve të palëve, mund të përmbliidhen, si më poshtë.

A. Kërkesa nr. 43391/18, *Bara kundër Shqipërisë*

6. Kërkuesi i parë është një doktor dhe profesor i mjekësisë në Universitetin Shtetëror të Mjekësisë, Tiranë ("UMT").

7. Pas zgjedhjeve për pozicionin e rektorit në UMT, ku kërkuesi i parë ishte njëri prej tre kandidatëve, të cilët kandiduan për këtë pozicion (shih paragrafët 47 dhe 48 në vijim), më datë 23 prill 2016, Komisioni Institucional Zgjedhor ("Komisioni Zgjedhor" – shih paragrafin 48 në vijim) njoftoi rezultatet paraprake të zgjedhjeve, sipas të cilave kërkuesi i parë kishte marrë 36.3% të votave, dhe dy kandidatët e tjerë 38.3% dhe 25.4%. Në po të njëjtën datë, me pretendimin për një sërë parregullsish gjatë procesit të zgjedhjeve, kërkuesi i parë bëri një ankim administrativ, i cili u rrëzua nga Komisioni Zgjedhor më 24 prill 2016.

8. Më 29 prill 2016, Komisioni i Apelit, një organ tjetër administrativ i UMT-së, e rrëzoi ankimin administrativ të kërkuesit të parë. Në po të njëjtën datë, Komisioni Zgjedhor konfirmoi se fituesi i zgjedhjeve ishte kandidati i cili kishte marrë 38.3% të votave.

9. Pasi kishte shteruar mjetet administrative në dispozicion, më 3 maj 2016, kërkuesi i parë paraqiti një ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë, Tiranë, ku kërkonte mosnjohjen e zgjedhjeve.

10. Më 3 korrik 2016, Gjykata Administrative, Tiranë, e rrëzoi ankimin. Më 29 shtator 2016, Gjykata Administrative e Apelit e la në fuqi atë vendim, duke dalë në përfundimin se kontestimi i ankuesit të parë për saktësinë e listës së votuesve ishte i papranueshëm, për shkak se lista ishte publikuar përpara zgjedhjeve dhe asnjë kontestim nuk ishte paraqitur në atë periudhë. Për sa i përket mospërputhjes midis kodeve të sigurisë në një kuti votimi dhe kodeve që rezultojnë në të dhënat zyrtare, gjykata vendosi se kjo ishte si rezultat i një gabimi njerëzor. Në fund, gjykata konstatoi se duke qenë se tetë votat e pavlefshme, për të cilat ishte ankuar kërkuesi i parë ishin hedhur në favor të kundërshtarit të tij, ai nuk kishte asnjë interes ligjor që të kërkonte zhvleftësimin e tyre nga Komisioni.

11. Më 27 tetor 2016, kërkuesi i parë paraqiti një ankim kasacioni në Gjykatën e Lartë, duke argumentuar se gjykatat më të ulëta kishin gabuar në zbatimin e parashikimeve statutores përkatëse.

12. Më 4 maj 2017, 26 shkurt dhe 5 korrik 2018, kërkuesi i parë i kërkoi Gjykatës së Lartë përsheptimin e procedurave, në lidhje me shqyrtimin e ankimit të tij.

13. Më 4 maj 2018, kërkuesi i parë paraqiti një kërkesë në Gjykatën e Lartë, në mbështetje të neneve 399/1 e në vijim të Kodit të Procedurës Civile ("KPC"), duke i kërkuar gjykatës konstatimin e një shkeljeje të së drejtës së tij për t'u dëgjuar brenda një afati të arsyeshëm kohor.

14. Më 24 shkurt 2021, Gjykata e Lartë shqyrtoi ankimin e kasacionit të kërkuesit të parë dhe, pasi identifikoi një sërë mangësish në procedurat e Gjykatës Administrative të Apelit, e ktheu çështjen për një gjykim të ri nga një tjetër trupë gjyquese në atë gjykatë. Nën këto rrethana, aktualisht çështja është pezull në Gjykatën Administrative të Apelit.

15. Sipas faqes së internetit të Gjykatës së Lartë rezulton, se më 13 korrik 2021, Gjykata e Lartë ka vendosur ta ndërpresë shqyrtimin e kërkesës së kërkuarit të parë, në mbështetje të neneve 399/1 e në vijim të KPC-së, duke konstatuar se çështja nuk ishte në mënyrë përjashtimore komplekse, dhe se kishte pasur një vonesë prej një viti e gjashtë muajsh, duke nisur nga data kur dosja e çështjes ishte regjistruar në gjykatë dhe deri në datën kur kërkuari i parë kishte paraqitur kërkesën e tij në mbështetje të neneve 399/1 e në vijim të KPC-së. Gjykata e Lartë ia atribuoi vonesën reformës në sistemin e drejtësisë (shih paragrafin 24 në vijim), dhe u shpreh se çdo vonesë e vogël e shkaktuar nga kjo reformë nuk ishte e shpërpjesëtimuar, nëse krahasohej me përfitimet e reformës. Në vijim, gjykata argumentoi, se, sipas nenit 399/2 të KPC-së, vonesat e shkaktuara nga një situatë në të cilën ishte objektivisht e pamundur që të procedohej me çështjen nuk duhej të merreshin në konsideratë në përcaktimin e kohëzgjatjes së procedurave. Duke qenë se Gjykata e Lartë kishte shqyrtuar ankimin e kasacionit të kërkuarit të parë dhe e kishte dërguar çështjen në Gjykatën Administrative të Apelit për një gjykim të ri, ajo vendosi t'i ndërpriste procedurat.

B. Kërkesa nr. 17766/19, Kola kundër Shqipërisë

16. Më 24 shtator 2011, një roje nate i një guroreje u gjet i vdekur në kabinën e cila ishte vendi ku ai qëndronte në atë punë.

17. Pas hetimeve të policisë, më 24 nëntor 2011, kërkuari i dytë dhe një i bashkëpandehur u akuzuan për vrasje me paramendim dhe mbajtje pa leje të armëve të gjuetisë dhe atyre sportive, në mbështetje të nenit 78§2 dhe nenit 280 të Kodit Penal.

18. Në 15 nëntor 2012, Gjykata e Rrethit Shkodër e dënoi kërkuarin e dytë me burgim të përjetshëm me akuzën për vrasje me paramendim. Akuza ndaj të bashkëpandehurit u riklasifikua dhe ai u dënua për pengim të drejtësisë duke u angazhuar në akte që kishin për qëllim të pengonin zbulimin e së vërtetës.

19. Pasi vendimi u la në fuqi në apel, më 1 mars 2016, Gjykata e Lartë e prishi vendimin me arsyetimin se i mungonte arsyetimi i mjaftueshëm. Ajo e dërgoi çështjen për rishqyrtim dhe urdhëroi, midis të tjerash, që të kryhej ekspertiza mbi armën që kishte hequr i bashkëpandehuri nga skena e krimit, në mënyrë që të verifikohej ekzistenca e ndonjë gjurme gishtash.

20. Më 23 mars 2017, Gjykata e Apelit Shkodër ("Gjykata e Apelit") la në fuqi vendimin ndaj kërkuarit dhe e ndërpreu shqyrtimin e akuzës për mbajtje pa leje të armëve, sipas ligjit për amnistinë.

21. Më 27 mars 2017, kërkuari i dytë paraqiti një ankim kasacioni në Gjykatën e Lartë.

22. Më 5 mars 2021, Gjykata e Lartë, e mbledhur në një trupë të përbërë nga tre gjyqtarë, e deklaroi të pranueshëm ankimin e kasacionit të kërkuarit të dytë. Nuk rezulton që Gjykata e Lartë të ketë përcaktuar një datë për shqyrtimin e ankimit në themel.

C. Informacionet statistikore dhe të tjera për Gjykatën e Lartë

1. Informacione në lidhje me përbërjen e Gjykatës së Lartë

23. Deri në mars 2016, Gjykata e Lartë përbëhej nga shtatëmbëdhjetë gjyqtarë nga nëntëmbëdhjetë gjyqtarë që duhej të ishin në total. Nga muaji prill 2016 dhe deri në tetor 2017, shtatë gjyqtarë dhanë dorëheqjen dhe një u shpall fajtor për një vepër penale dhe u pushua.

24. Në vitin 2016, Shqipëria ndërmori reformat e gjera në sistemin e drejtësisë, të cilat sollën ndryshime në Kushtetutë dhe hyrjen në fuqi të një sërë statutesh të rëndësishme, në lidhje me, midis të tjerash, rivlerësimin e të gjithë gjyqtarëve dhe prokurorëve në detyrë (ndryshe i njohur si procesi i *vetting*-ut për gjyqtarët dhe prokurorët), organizimin e gjyqësorit, duke përfshirë organizimin e Gjykatës së Lartë dhe krijimin e organeve të reja qeverisëse në sistemin e drejtësisë (shih *Xboxhaj kundër Shqipërisë*, nr. 15227/19, §§ 4–7, 9 shkurt 2021).

25. Nga muaji korrik 2018 deri në maj 2019, si rezultat i procesit të *vetting*-ut të realizuar për gjyqtarët e Gjykatës së Lartë, shtatë nga nëntë gjyqtarët e mbetur u pushuan nga detyra. Kështu, më 31 korrik deri më 11 dhjetor 2018, Gjykata e Lartë përbëhej nga katër gjyqtarë, të cilët mund të shqyrtonin lloje

të caktuara të ankimeve të kasacionit; nga data 12 dhjetor 2018 deri më 21 maj 2019, ajo përbëhej nga tre gjyqtarë; dhe nga data 22 maj 2019 deri më 18 mars 2020 Gjykatës së Lartë i mungonte kuorumi statutor prej tre gjyqtarësh për shqyrtimin e të gjithë ankimeve të kasacionit.

26. Vetëm dy gjyqtarë u konfirmuan në detyrë pas kalimit me sukses të procesit të *vetting*-ut. Në dhjetor 2018, njëri nga dy gjyqtarët e konfirmuar u zgjodh si përfaqësues në Këshillin e Lartë Gjyqësor – “KLGJ”), një organ i ri qeverisës përgjegjës për menaxhimin e gjyqësorit, kështu që mandati i tij në Gjykatën e Lartë u pezullua *ex lege*.

27. Që prej datës 30 korrik 2021, në Gjykatën e Lartë kanë ushtruar detyrën nëntë gjyqtarë nga totali i pretenduar prej nëntëmbëdhjetë gjyqtarësh.

2. Informacione në lidhje me *backlog*-un (çështjet e prapambetura) në Gjykatën e Lartë

28. Në fund të vitit 2012, në Gjykatën e Lartë ishin 9,961 çështje të prapambetura (*backlog*-u)¹, në fund të vitit 2014, çështjet e prapambetura kishin arritur në shifrën prej 11357 çështjesh², dhe në fund të vitit 2015, Gjykata e Lartë kishte 16777 çështje të prapambetura³.

29. Më 12 shkurt 2021, si përgjigje ndaj kërkesës së Gjykatës, Qeveria konfirmoi se numri i çështjeve të prapambetura (*backlog*-u) në Gjykatën e Lartë ishte 36609 çështje. Janë ndërmarrë një sërë masash për reduktimin e numrit të çështjeve të prapambetura (*backlog*-ut), si më poshtë:

Gjykata e Lartë ka vendosur të shqyrtojë çështjet më urgjente dhe ato më të vjetra; KLGJ-ja ka komanduar gjyqtarë dhe këshilltarë ligjorë të tjerë për të lehtësuar *backlog*-un në Gjykatën e Lartë, si edhe i janë shtuar burimet njerëzore, gjë e cila ka kontribuar në shqyrtimin paraprak të 22623 çështjeve.

II. KUADRI DHE PRAKTIKA LIGJORE PËRKATËSE

A. Ligji dhe praktika e brendshme

1. Organizimi dhe funksionimi i Gjykatës së Lartë

30. Neni 135 i Kushtetutës parashikon se Gjykata e Lartë është gjykata më e lartë në vend. Sipas nenit 136, anëtarët e kësaj gjykate shërbejnë për një mandat nëntëvjeçar pa të drejtë për rizgjedhjeje në detyrë.

31. Neni 31 në ligjin për pushtetin gjyqësor (ligji nr. 98/2016, “Për organizimin e pushtetit gjyqësor”) parashikon se Gjykata e Lartë i shqyrton ankimet e kasacionit në kolegjet civile, administrative dhe penale.

32. Në lidhje me ankimet penale të kasacionit, neni 14/a i Kodit të Procedurës Penale, hyrë në fuqi më 29 maj 2021, parashikon tre formacione të ndryshme në Gjykatën e Lartë: ajo shqyrton pranueshmërinë e ankimeve të kasacionit me dyer të mbyllura me një trupë prej tre gjyqtarësh, praktikën gjyqësore të harmonizuar dhe të zhvilluar në një trupë prej pesë gjyqtarësh dhe ato të shkëputura nga praktika gjyqësore e krijuar në një kolegji të përbashkët me të paktën dy të tretat e gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë.

33. Në vendimin udhëheqës nr. 00-2020-473(4) të datës 22 dhjetor 2020, Gjykata e Lartë vendosi se me përjashtim të çështjeve që garantonin harmonizim dhe zhvillim të praktikës gjyqësore, një trupë me tre gjyqtarë do të shqyrtonte edhe themelin e ankimeve të pranueshme penale të kasacionit. Në

¹ Marrë nga një deklaratë për shtyp lëshuar nga Gjykata e Lartë më 21 mars 2013, e cila mund të aksesohet në: http://www.gjykataelarte.gov.al/web/Kryetaria_eGjykeses_se_Larte_Znj_Shpresa_Becaj_kam_bledhur_diten_e_enjte_tr_upen_gjyqesore_te_Gjykeses_se_Larte

² Marrë nga një deklaratë për shtyp lëshuar nga Gjykata e Lartë më 18 shkurt 2015, e cila mund të aksesohet në: http://www.gjykataelarte.gov.al/web/NJOFTIM_P_R_2475_1_php

³ Progresraporti vjetor i Komisionit Evropian për Shqipërinë 2016 (SWD(2016) 364), faqe 60, i cili mund të gjendet në: https://ce.europa.eu/neighbourhoodenlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2016/20161109_report_albania.pdf

këtë mënyrë, gjykata ndërpriste praktikën, sipas së cilës një trupë prej pesë gjyqtarësh shqyrtonte të gjitha ankimet penale të kasacionit në themel.

34. Në lidhje me ankimet administrative të kasacionit, neni 58 i ligjit për gjykatat administrative (ligji nr. 49/2012, “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, i ndryshuar), i cili ishte në fuqi në periudhën në fjalë, listonte shkaqet, sipas së cilave mund të paraqitej një ankim i tillë, më konkretisht: a) në rastin kur nuk ishte marrë në konsideratë, ishte keqinterpretuar ose ishte keqzbatuar ligji bazë ose, kur vendimi binte në kundërshtim me një vendim të mëparshëm të kolegjit ose kolegjit të përbashkët administrativ të Gjykatës së Lartë; b) kur kishte një shkelje të rëndë të rregullave procedurale, gjë e cila rezultonte në pavlefshmërinë e vendimit ose të procedurave gjyqësore; ose c) kur kishte një shkelje të rëndë procedurale që kishte ndikuar ndjeshëm në dhënien e vendimit. Sipas nenit 60, Gjykata e Lartë duhet të shqyrtojë ankimet administrative të kasacionit brenda 90 ditëve nga shpallja e vendimit.

2. Praktika gjyqësore e Gjykatës Kushtetuese, në lidhje me interpretimin e nenit 60 të ligjit për Gjykatat Administrative

35. Në vendimin nr. 26, të datës 27 mars 2017 (26/2017), Gjykata Kushtetuese konstatoi një shkelje të së drejtës së ankuesit për t’u dëgjuar brenda një afati të arsyeshëm, duke pasur në konsideratë faktin se procedurat në Gjykatën e Lartë kishin zgjatur pothuajse tre vjet (nga viti 2013 deri në vitin 2016), periudhë e cila shkon përtej afatit nëntëdhjetëditor të parashikuar në nenin 60 të ligjit për gjykatat administrative. Pa marrë një vendim në lidhje me shkeljen e konstatuar, gjykata u shpreh, midis të tjerash, se:

“... përderisa organi ligjvënës kishte përcaktuar afate kohore për gjykimin e procedurave administrative, kjo nënkuptonte se ai i kishte konsideruar ato si afate të arsyeshme për t’u zbatuar nga gjykatat administrative. Në lidhje me këtë aspekt, në respektim të ligjit, Gjykata e Lartë ka detyrimin, për shkak të rolit dhe pozicionit të saj, të kontrollojë zbatimin e ligjit të pavarur dhe procedural nga gjykatat më të ulëta ... *backlog*-u nuk përbën një arsye të vlefshme për të justifikuar mospërputhshmërinë me afatet kohore të parashikuara nga organi ligjvënës.”

36. Në vendimin nr. 3, të datës 6 shkurt 2018, Gjykata Kushtetuese shqyrtoi një ankesë kushtetuese, ku, midis të tjerash, argumentohej se kishte pasur një shkelje të së drejtës së ankuesit për t’u dëgjuar brenda një afati të arsyeshëm, duke qenë se procedurat në Gjykatën e Lartë kishin zgjatur për tre vjet (nga viti 2014 deri në vitin 2017). Gjykata Kushtetuese gjykoi se ankimi kushtetues, i cili ishte paraqitur përpara hyrjes në fuqi të një zgjidhjeje të re, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave (shih paragrafin 37 më poshtë) kishte të bënte me kohëzgjatjen e procedurave administrative të përfunduara, për të cilat ankuesi nuk kishte asnjë zgjidhje efektive përveç se ankimin kushtetues. Gjykata Kushtetuese bëri të njëjtat konstatime, ashtu si edhe në vendimin e saj nr. 26/2017, edhe për kohëzgjatjen e procedurave administrative përpara Gjykatës së Lartë. Në lidhje me çështjen e shpërblimit, Gjykata Kushtetuese e orientoi ankuesin të bënte një kërkesë të veçantë pranë gjykatave të juridiksionit të përgjithshëm.

3. Kohëzgjatja e procedurave

a) Ligji i brendshëm, në lidhje me zgjidhjen e re për kohëzgjatjen e procedimeve

37. Në zbatim të vendimit kryesues të Gjykatës, në çështjen *Luli dhe të Tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 64480/09 dhe 5 të tjerë, 1 prill 2014), më 30 mars 2017, Shqipëria paraqiti një zgjidhje të re në Kodin e Procedurës Civile, në lidhje me kohëzgjatjen e paarsyeshme të procedurave, e cila hyri në fuqi më 5 nëntor 2017. Dispozitat përkatëse parashikonin, si më poshtë:

KREU X

GJYKIMI I KËRKESAVE PËR KONSTATIMIN E SHKELJES SË AFATIT TË ARSYESHËM, PËRSHPEJTIMIN E PROCEDURAVE DHE SHPËRBLIMIN E DËMIT

Neni 399/1

Objekti

Në kompetencë të gjykatave, sipas shkallëve të gjykimit të përcaktuar në këtë krye, hyjnë edhe shqyrtimi i kërkesave për shpërblimin e drejtë të personit që ka pësuar një dëm pasuror ose jopasuror, për shkak të kohëzgjatjes së paarsyeshme të çështjes, sipas përkufizimit të nenit 6/1 të [Konventës].

...

Neni 399/2

Afati i arsyeshëm

1. Afate të arsyeshme të përfundimit të hetimit, gjykimit apo ekzekutimit të një vendimi të formës së prerë, për qëllimet e përcaktuara në nenin 399/1, do të konsiderohen:

a) në gjykimin administrativ në shkallën e parë dhe në apel, përfundimi i gjykimit brenda një viti nga fillimi i tij në secilën shkallë;

b) në gjykimin civil në shkallë të parë përfundimi i procesit të gjykimit brenda dy viteve, në gjykim civil në apel brenda dy vjetëve; dhe gjykimin civil në Gjykatën e Lartë, brenda dy vjetëve;

c) në procedurën e ekzekutimit të një vendimi civil apo administrativ, me përjashtim të detyrimeve periodike ose të përcaktuara në kohë, afati njëvjeçar fillon nga dita e paraqitjes së kërkesës për vënienë ekzekutim;

ç) në hetimin e veprave penale afati maksimal i kohëzgjatjes së hetimeve, sipas Kodit të Procedurës Penale;

d) në gjykimin penal në shkallë të parë, afati i gjykimit të krimeve 2 vjet dhe i kundërvajtjeve 1 vit, në gjykimin në apel përfundimi i gjykimit për krimet në një afat kohor prej 1 viti dhe për kundërvajtjet 6 muaj dhe në Gjykatën e Lartë, përfundimi i gjykimit për krimet në një afat kohor prej 1 viti dhe për kundërvajtjet 6 muaj.

...

3. Në kohëzgjatjen e gjykimit ose të procedimit, nuk llogaritet koha kur çështja është pezulluar për shkaqe ligjore, kur është shtyrë për shkak të kërkesave të palës kërkuese, sipas këtij kreu, ose kur shfaqen rrethana të pamundësisë objektive për procedim.

Neni 399/6

Gjykata kompetente për shqyrtimin e kërkesës ose kërkesëpadisë

1. Kërkesa për konstatimin e shkeljes dhe përshpejtimin e procedurave i drejtohet gjykatës kompetente, sipas llojit të mosmarrëveshjes penale, civile ose administrative si më poshtë:

...

b) në rastet kur çështja në të cilën pretendohet të ketë shkelje, është duke u gjykuar në gjykatat e apelit, kërkesa shqyrtohet nga kolegji përkatës i Gjykatës së Lartë;

c) në rastet kur çështja në të cilën pretendohet të ketë shkelje, është duke u gjykuar në Gjykatën e Lartë, kërkesa shqyrtohet nga një kolegji tjetër i Gjykatës së Lartë;

...

2. Kur ka një vendim të formës së prerë për konstatimin e shkeljes dhe përshpejtimin e procedurës, subjekti kërkues mund të paraqesë padi për shpërblimin e dëmit, sipas pikës 3 të këtij neni.

3. Kërkesëpadia për shpërblimin e dëmit i drejtohet gjykatës civile të shkallës së parë, ku ka qendrën organi ndaj të cilit është konstatuar shkelja. Padia parashkruhet brenda 6 muajve nga konstatimi i shkeljes me vendim të formës së prerë.

Neni 399/7

Gjykimi i kërkesës ose kërkesëpadisë

1. Gjykimi i kërkesëpadisë, sipas nenit 399/6, pika 3, bëhet sipas rregullave të zakonshme të gjykimit brenda një afati 3-mujor nga depozitimi i kërkesëpadisë.

2. Gjykimi i kërkesës, sipas nenit 399/6, pika 1, bëhet në dhomë këshillimi dhe gjykata që shqyrton çështjen merr vendim brenda 45 ditëve, nga paraqitja e kërkesës. Brenda 15 ditëve nga paraqitja e kësaj kërkesë, organi që pretendohet se ka kryer shkeljen, i dërgon kopje të dosjes dhe mendimin me shkrim, gjykatës që shqyrton kërkesën.

3. Në rast se gjatë shqyrtimit të kërkesës organi që po kryen veprimet, ndërmerr hapat që po kërkohen nga pala, brenda 30 ditëve nga paraqitja e kërkesës [sipas nenit 399/6§1], pushon shqyrtimi i kërkesës.

...

Neni 399/8

Marrja e vendimit

1. Pas shqyrtimit të kërkesës gjykata vendos:

a) pranimin e kërkesës, konstatimin e shkeljes dhe urdhërimin e ndërmarrjes brenda afateve të veprimeve të caktuara procedurale gjatë gjykimit ose ekzekutimit;

b) rrëzimin e kërkesës.

2. Vendimi i gjykatës është përfundimtar dhe i formës së prerë.

Neni 399/9

Pranimi i kërkesës

1. Gjikata vendos pranimin e kërkesës, kur vërtetohet shkelja e afatit të arsyeshëm, sipas nenit 6/1, të Konventës Evropiane “Për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore”.

2. Në përcaktimin e shkeljes gjykata vlerëson kompleksitetin e çështjes, objektin e mosmarrëveshjes, të procedimit ose të gjykimit, sjelljen e palëve dhe të trupit gjykues gjatë gjykimit, ose të përmbaruesit, si dhe të çdo personi tjetër të lidhur me çështjen.

Neni 399/10

Përmbajtja e vendimit për shpërblimin e dëmit

1. Pas shqyrtimit të kërkesëpadisë gjykata vendos shpërblimin e dëmit nga 50 000 lekë [EUR 400] deri në 100 000 lekë [EUR 800], për çdo vit ose muaj, në raport me vitin, përtej afatit të arsyeshëm [parashikuar në nenin 399/2].

2. Shpërblimi i dëmit bëhet duke mbajtur parasysh:

a) vështirësinë e procesit, në të cilin është verifikuar shkelja;

b) sjelljen e trupit gjykues ose përmbaruesit dhe të palëve;

c) natyrën e interesave në çështje;

ç) vlerën dhe rëndësinë e çështjes, në lidhje me objektin e mosmarrëveshjes ose të ekzekutimit, e vlerësuar edhe në raport me kushtet personale të palëve.”

b) Praktika gjyqësore e brendshme në lidhje me zgjidhjen e re për kohëzgjatjen e procedurave

i. Vendimet e Gjykatës Kushtetuese

38. Në vendimet e saj mbi pranueshmërinë nr. 269 dhe 270, të datës 7 dhjetor 2017, dhe nr. 49, të datës 22 shkurt 2018, Gjykata Kushtetuese, për sa i përket zgjidhjes së re, sipas neneve 399/1 e në

vijim të KPC-së, e rrëzoi kërkesën e ankuesve për shqyrtim të ankimeve të tyre kushtetuese, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave, pasi ankuesit nuk e kishin shteruar zgjidhjen e re.

ii. Vendimet e Gjykatës së Lartë

39. Në lidhje me kërkesën e paraqitur, sipas nenit 399/6§1(b) të KPC-së, për sa i përket kohëzgjatjes së procedurave përpara gjykatave të apelit, Qeveria paraqiti një material të printuar me listën *online* të çështjeve në Gjykatën e Lartë, duke treguar se gjykata i kishte marrë këto kërkesa nga ankues të caktuar. Në vijim, Qeveria paraqiti shembuj të një sërë vendimeve të Gjykatës së Lartë. Në vendimin nr. 1, të datës 24 janar 2018, i cili u shpall një muaj dhe dy ditë, pasi u paraqit kërkesa, kolegji administrativ i Gjykatës së Lartë e pranoi kërkesën e pretenduesit dhe konstatoi një shkelje në “afatin e arsyeshëm” nga ana e gjykatës së apelit. Gjykata Administrative e Apelit u urdhërua të vijonte me procedimet, në përputhje me rregullat proceduralë të parashikuar në KPC.

40. Në vendimin nr. 5, të datës 17 prill 2018, i cili u mor një muaj dhe dymbëdhjetë ditë, pasi ishte paraqitur kërkesa, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e pushoi shqyrtimin, sipas nenit 399/7§3 të KPC-së me argumentin se Gjykata Administrative e Apelit, tek e cila kishin mbetur procedurat pezull, kishte vendosur të shqyrtonte ankimin e pretenduesit në një seancë me dyer të hapura, më 12 prill 2018.

41. Në vendimin nr. 4/8, të datës 31 janar 2019, i cili u mor gjashtë muaj dhe katërbëdhjetë ditë, pasi ishte paraqitur kërkesa, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e pranoi kërkesën e pretenduesit dhe konstatoi një shkelje të “afatit të arsyeshëm” nga ana e gjykatës së apelit. Gjykata Administrative e Apelit u urdhërua të planifikonte shqyrtimin e çështjes së pretenduesit sa më shpejt të ishte e mundur.

42. Në vendimin nr. 9, të datës 28 shkurt 2019, i cili u mor njëzet e një ditë pasi u paraqit kërkesa, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e pushoi shqyrtimin në mbështetje të nenit 399/7§3 të KPC-së, për arsyen se gjykata e apelit, tek e cila procedimet ishin ende pezull, tashmë e kishte marrë një vendim për çështjen e pretenduesit.

43. Në lidhje, me kërkesën e paraqitur në mbështetje të nenit 399/6§1(c) të KPC-së, në lidhje me kohëzgjatjen e procedimeve përpara Gjykatës së Lartë, Qeveria paraqiti një kopje të vetme, një vendimi të Gjykatës së Lartë. Në vendimin nr. 7/13, të datës 15 shkurt 2019, i cili ishte marrë një muaj dhe nëntëmbëdhjetë ditë pasi ishte paraqitur kërkesa, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e pushoi shqyrtimin e kërkesës, në mbështetje të nenit 399/7§3 të KPC-së, për arsye se ankimi në kasacion i ankuesit ishte pushuar nga Gjykata e Lartë, më 13 shkurt 2019.

44. Në lidhje me pretendimin për kompensim, në mbështetje të nenit 399/6§3 të KPC-së, Qeveria paraqiti kopje të tri vendimeve të brendshme. Në vendimin nr. 6853, të datës 27 korrik 2018, Gjykata e Rrethit Tiranë, tekta e njihte faktin se një vendim i Gjykatës Kushtetuese kishte njohur vonesën prej katërbëdhjetë vitesh në procedurat e zbatimit të vendimit, e njohu pjesërisht pretendimin për kompensim dhe i dha pretenduesit 700 000 ALL (rreth EUR 5,700) për vonesën. Gjatë shqyrtimit të kërkesës, gjykata vendosi se edhe pse kërkesa ishte paraqitur përpara hyrjes në fuqi të zgjidhjes së re, për analogji, ajo do t’u referohej parashikimeve statutores, në lidhje me zgjidhjen e re bë përcaktimin e shumës së kompensimit. Gjykata e rrëzoi kërkesën për përfitimin e interesit për pagesë të vonuar të borxhit të papaguar dhe deklaroi se vendimi ishte i apeluar.

45. Në vendimin nr. 11-2019-4385, të datës 25 korrik 2019, Gjykata e Rrethit Durrës, duke njohur faktin se një vendim i mëparshëm gjykate kishte njohur vonesën në procedura në një nivel të juridiksionit (prokuroria e rrethit), e pranoi pretendimin për kompensim dhe i dha kërkuarit 100 000 ALL (rreth EUR 800) për vonesën.

46. Në vendimin nr. 8016, të datës 25 nëntor 2019, Gjykata e Rrethit Tiranë njohu faktin se vendimi i Gjykatës së Lartë kishte pranuar vonesën prej pesëmbëdhjetë muajsh në procedura në një shkallë të juridiksionit (Gjykata Administrative e Apelit), e pranoi pretendimin për kompensim dhe i dha pretenduesit shumën prej 180 000 ALL (rreth 1400 EUR) për vonesën. Vendimi mund të apelohej.

4. Ligje të tjera të brendshme në lidhje me çështjen

47. Institucionet e arsimit të lartë, duke përfshirë zgjedhjen e rektorëve të tyre, veprojnë sipas ligjit për arsimin e lartë (ligji nr. 80/2015, i datës 22 korrik 2015, “Për Arsimin e Lartë dhe Kërkimet Shkencore në Institucionet e Arsimit të Lartë”). Neni 39(1) parashikon se rektori është autoriteti më i lartë akademik i një institucioni të arsimit të lartë. Sipas nenit 39(2), rektori zgjidhet nga anëtarët e asambleve të stafit akademik të njësive kryesore përbërëse (fakultetet) dhe nga studentët. Sipas nenit 39(3), rektori mban titullin “profesor” dhe mund të vijë nga brenda ose jashtë radhëve të stafit akademik. Kriteria të tjera përzgjedhëse për kandidatët, të cilët dëshirojnë të aplikojnë në pozicionin e rektorit të universitetit mund të parashikohen në statutin e një institucioni të caktuar të arsimit të lartë. Sipas nenit 39(7), rektori shërben për një mandat katërvjeçar, me të drejtë rizgjedhjeje edhe një herë.

48. Në përputhje me nenin 131 të ligjit për arsimin e lartë, Ministria e Arsimit miratoi një rregullore për organizimin e zgjedhjeve të para në organet drejtuese të institucioneve të arsimit të lartë. Rregulla 4§8 parashikonte se kandidati i suksesshëm për një pozicion ishte personi i cili kishte marrë shumicën e votave të vlefshme. Rregulla 6 bënte një parashikim për Komisionin Zgjedhor, i cili midis të tjerash, ishte përgjegjës edhe për organizimin dhe drejtimin e zgjedhjeve, për shpalljen e kandidatit fitues në pozicionin e rektorit të universitetit dhe shqyrtimin e ankesave të paraqitura nga kandidatët. Sipas rregullës 39, vendimet e Komisionit Zgjedhor mund të apeloreshin në Komisionin e Apelit, vendimi i të cilit ishte i apeluashëm në gjykatat vendëse. Rregulla 20 parashikonte kriteret e përzgjedhjes për kandidatët, të cilët dëshironin të aplikonin për pozicionin e rektorit.

B. Materiali i Këshillit të Evropës

49. Pas hyrjes në fuqi të zgjidhjes së re, në lidhje me kohëzgjatjen e tepërt të procedurave (shih paragrafin 37 më sipër), në takimin e tij të 1377-të, të datës 4 qershor 2020, Komisioni i Ministrave (CM/Notes/1377/H46-1, Shënime për Agjendën) u shpreh si më poshtë, në lidhje me statusin e ekzekutimit të vendimit për çështjen *Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë*:

“Statusi i ekzekutimit

...

Masa të përgjithshme

...

3. Zhvillimet në lidhje me kohëzgjatjen e tepërt të procedurave gjyqësore:

- Rritja e kohëzgjatjes mesatare të procedurave si rezultat i vetting-ut të gjyqtarëve:

... autoritetet raportojnë një rritje të kohëzgjatjes mesatare të procedurave gjyqësore dhe një rritje në numrin e çështjeve të prapambetura (*backlog*) për periudhën 2017–2019. Ky trend negativ vjen si shkak i procesit të *vetting*-ut të nisur më 2017–ën dhe ende në vijim, sipas së cilit janë verifikuar kredencialet e gjyqtarëve të të gjitha niveleve [është hequr referenca].

Për pasojë, 60% e magjistratëve të kontrolluar ose janë pushuar nga detyra ose kanë dhënë dorëheqjen [është hequr referenca], duke përfshirë gjyqtarët në Gjykatën e Lartë dhe Gjykatën Kushtetuese (deri së fundmi, këto dy gjykata kishin vetëm nga një gjyqtar secila). Aktualisht, Gjykata e Lartë ka një *backlog* (çështje të prapambetura) me pothuajse 35000 çështje, një pjesë e të cilave është akumuluar në periudhën maj 2019 deri në mars 2020, periudhë gjatë së cilës ajo nuk mund të formonte një panel gjyqësor për të gjykuar çështjet.

Autoritetet nënvizojnë natyrën e jashtëzakonshme të kësaj situate; se ajo do të ketë pasoja që do të jenë vetëm afatshkurtra dhe se kjo situatë nuk mund t’u atribuohet veprimeve të papërshtatshme ose mosveprimeve nga ana e tyre ...

Gjykata e Lartë e krijuar rishtazi tashmë mund të gjykojë çështje me panele gjyqësore me tre gjyqtarë (numër që është i domosdoshëm për shumicën e çështjeve që trajtohen në këtë gjykatë), si rezultat i tre emërimeve të reja gjyqësore në mars të vitit 2020 ...

...

- Plani i veprimit për reduktimin e backlog-ut në Gjykatën e Lartë: Në muajin dhjetor 2019, u krijua një komision *ad hoc* me iniciativën e Këshillit të Lartë Gjyqësor, për propozimin e një plani veprimi për

reduktimin e *backlog*-ut dhe rritjen e eficiencës së Gjykatës së Lartë. Ky komision tashmë ka propozuar masa konkrete në një memorandum.

...

4. Zhvillime në lidhje me zgjidhjen përshpejtuese dhe kompensuese:

- *Funksionimi dhe efienca e zgjidhjes*: Që prej muajit nëntor 2017, në Shqipëri ka funksionuar një zgjidhje e re përshpejtuese dhe kompensuese për kohëzgjatjen e tepërt të procedurave gjyqësore. Ajo zbatohet për procedurat në të gjitha gjykatat penale, civile dhe administrative, për hetimet penale dhe procedurat e zbatimit të vendimeve. Ajo nuk zbatohet për procedurat në organet administrative, për të cilat autoritetet janë të mendimit se ka mjaftueshëm garanci legislative dhe, për shqyrtimin gjyqësor. Kërkesat për kompensim ose përshpejtim paraqiten në gjykatat e zakonshme ose në Gjykatën Kushtetuese, në varësi të juridiksionit.

Autoritetet raportojnë një rritje gjatë dy viteve të fundit, në përdorimin e zgjidhjes, por pranojnë se numri i kërkesave të paraqitura vijon të jetë i ulët. Statistikat tregojnë se vetëm një numër i vogël i kërkesave të paraqitura është pranuar nga gjykatat (për shembull: për vitin 2019, nga 40 kërkesa të paraqitura në Gjykatën e Lartë, 1 u pranua, 13 u pushuan dhe 26 janë ende pezull; nga 93 kërkesa të paraqitura në gjykatat e rrethit dhe të apelit, janë pranuar 19).”.

50. Pjesa përkatëse e vendimit të Komisionit të Ministrave i po së njëjtës datë (CM/Del/Dec(2020)1377/H46-1) parashikon, si më poshtë:

“Deputetët:

...

Në lidhje me masat e përgjithshme

5. Vunë re me shqetësim rritjen e kohëzgjatjes mesatare të procedurave gjyqësore dhe të *backlog*-ut të çështjeve gjatë tre vjetëve të fundit, si rezultat i krijimit të pozicioneve vakante gjyqësore për shkak të *vetting*-ut të gjyqtarëve, ku Gjykata e Lartë dhe Gjykata Kushtetuese u ndikuan në veçanti nga këto zhvillime dhe, për këtë arsye, nxitën autoritetet të vinin në zbatim të gjitha mjetet e mundshme për të garantuar se do të arrihej progres në emërimet gjyqësore, veçanërisht në Gjykatën e Lartë dhe në Gjykatën Kushtetuese, si edhe në reduktimin e *backlog*-ut të çështjeve në Gjykatën e Lartë.

...

7. Ndoqën me interes rritjen në përdorimin e zgjidhjes përshpejtuese dhe kompensuese për procedurat gjyqësore që ishin tejet të gjata, teksa vunë re se numri i kërkesave të paraqitura mbetet i ulët dhe vetëm një numër i vogël prej tyre janë pranuar nga gjykatat vendëse; ftuan autoritetet të jepnin informacione shtesë për shkaqet për rrëzimin e këtyre kërkesave dhe për masat e rritjes së ndërgjegjësimit për publikun e gjerë, në lidhje me ekzistencën dhe modalitetet e zgjidhjes;

8. Ftonin të informonin Komisionin, nëse parashikimi ligjor, i cili nuk lejon që kompensimi të kalojë vlerën e objektit të padisë, ka nevojë për ndryshime të tjera, në mënyrë që të jetë plotësisht operacional dhe në përputhje me Konventën, ose të japin shembuj nga praktika gjyqësore e brendshme ku të demonstrohet se ai po zbatohet konform Konventës; në vijim, i ftonë autoritetet të tregojnë se po konsolidohet praktika gjyqësore e brendshme që garantonte zgjidhje për procedurat gjyqësore të mbetura pezull, ashtu si edhe për vonesat që ekzistojnë që përpara hyrjes në fuqi të zgjidhjes.”.

LIGJI

I. BASHKIMI I KËRKESAVE

51. Për sa i përket lëndës së ngjashme të kërkesave, Gjykata e gjen me vend që t’i shqyrtojë ato së bashku në një vendim të vetëm në mbështetje të Rregullës 42§1 të Rregullave të Gjykatës.

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6§1 TË KONVENTËS

52. Kërkuesit u ankuan se kohëzgjatja e procedurave, veçanërisht e atyre në Gjykatën e Lartë, ishte në shkelje me kërkesën për “afat të arsyeshëm”, sipas nenit 6§1 të Konventës. Në vijim, kërkuesi i dytë ankohej se procedurat gjyqësore nuk ishin të drejta dhe se vendimet e brendshme nuk ishin arsyetuar në mënyrën e duhur.

Neni 6§1 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht ... brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile, ashtu edhe për bazueshmërinë e çdo akuze penale në ngarkim të tij.”.

A. Sa i përket kërkesës nr. 43391/18, *Bara kundër Shqipërisë*

1. Pranueshmëria

53. Qeveria nuk e kundërshtoi zbatueshmërinë e nenit 6 të Konventës për procedurat administrative për të cilat ishte bërë kërkesa. Gjykata është e mendimit se përderisa Qeveria nuk e kundërshtoi zbatueshmërinë e Konventës, ajo duhet të ketë në konsideratë çështjen e mocionit të saj (shih *Blečić kundër Koracisë*, nr. 59532/00, §67, 29 korrik 2004; *Tănase kundër Moldavisë* [DHM], nr. 7/08, §131, GJEDNJ 2010; dhe *Studio Monitori dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë*, nr. 44920/09 dhe 8942/10, §32, 30 janar 2020).

54. Gjykata thekson se garancitë e nenit 6§1 të Konventës zbatohen vetëm për “të drejtat dhe detyrimet civile”, të cilat duhet të njihen sipas ligjit të brendshëm, të paktën mbi arsye të diskutueshme. Për këtë arsye, në mënyrë që të përcaktohet nëse pjesa civile e nenit 6 është e zbatueshme në çështjen në fjalë, dhe për pasojë, nëse kërkuesi i parë mund të mbështetet në garancitë e atij neni, fillimisht Gjykata duhet të shqyrtojë nëse ai kishte një “të drejtë”, e cila mund të thuhet se njihet nga ligji vendës dhe, së dyti, nëse ajo e drejtë ishte një e drejtë “civile”. Mosmarrëveshja duhet të jetë e vërtetë dhe serioze; ajo mund të mos lidhet vetëm me ekzistencën aktuale të një të drejtë, por edhe me objektin dhe mënyrën e ushtrimit të saj; dhe së fundi, rezultati i procedurave duhet të jetë drejtpërdrejtë decisive për të drejtën në fjalë, por lidhjet e parëndësishme ose pasojat e largëta nuk mjaftojnë për t’iu adresuar nenit 6§1 (shih, midis autoriteteve të tjera, *Baka kundër Hungarisë* [DHM], nr. 20261/12, §100, 23 qershor 2016).

55. Gjithashtu, Gjykata thekson se as neni 6 dhe as ndonjë parashikim tjetër i Konventës apo i protokolleve të saj nuk garanton si të tillë një të drejtë për emërimin apo promovimin në shërbimin civil. Megjithatë, Gjykata ka pranuar se e drejta për një procedurë të ligjshme dhe të drejtë promovimi ose për pjesëmarrje të barabartë në një konkurs për një post publik mund të konsiderohen si të drejta të njohura në ligjin e brendshëm, të paktën aty ku gjykatat vendëse kanë njohur ekzistencën e tyre dhe kanë shqyrtuar ankesat përkatëse të kërkuesve (shih, për shembull, *Regner kundër Republikës së Çekisë* [DHM], nr. 35289/11, § 105, 19 shtator 2017, dhe *Frezadou kundër Greqisë*, nr. 2683/12, §28, 8 nëntor 2018, dhe referencat e cituara në vijim).

56. Në lidhje me ekzistencën e një të drejte në çështjen konkrete, Gjykata vëren se ligji i brendshëm i ka dhënë kandidatëve të cilët përmbushnin kërkesat statutoire të specifikuara në dispozitat përkatëse të drejtën të aplikonin për pozicionin e rektorit të universitetit, të financuar në mënyrë publike. Gjithashtu, ligji i brendshëm parashikonte zgjedhje gjyqësore ndaj çdo parregullsie procedurale në zgjedhjet për pozicionin e rektorit të universitetit (shih paragrafët 47 dhe 48 më sipër). Si rezultat, kërkuesi i parë ishte njëri nga tre kandidatët të cili përmbushte kërkesat statutoire të përzgjedhjes dhe kishte kualifikimet e nevojshme për të kandiduar për pozicionin e rektorit të universitetit, të financuar në mënyrë publike. Në zgjedhjet akademike, kërkuesi i parë u rendit i dyti. Në vijim, ai i kundërshtoi ligjshmërinë e zgjedhjeve dhe rezultatet përpara organeve administrative dhe gjykatave vendëse. Gjykata vëren se gjykatat nuk i rrëzuan ankimet e tij ndaj vendimeve administrative për arsyen e mosekzistencës së një të drejte, por për shkakun se gjatë zgjedhjeve nuk kishte pasur parregullsi. Në këto rrethana, Gjykata gjykon se kërkuesi i parë mund të pretendojë të ketë të drejtën të marrë pjesë në një proces të ligjshëm dhe të drejtë zgjedhjesh akademike për pozicionin e rektorit të universitetit të financuar në mënyrë publike.

57. Në lidhje me natyrën civile të së drejtës, Gjykata gjykon se zgjedhjet dhe më pas emërimi në pozicionin e rektorit të universitetit, pa dyshim që ka të bëjë me ushtrimin e karrierës profesionale të një individi dhe, për pasojë, me interesat e tij apo të saj monetare. Gjithashtu, kërkuesi kishte pasur akses në gjykatat e brendshme për të kundërshtuar rezultatin e zgjedhjeve (shih, për shembull, *Vilho Eskelinen dhe të tjerët kundër Finlandës* [DHM], nr. 63235/00, §62, GJEDNJ 2007-II).

58. Së fundmi, Gjykata pranon se procedimet në fjalë ishin në mënyrë të drejtpërdrejtë decisive për të drejtat e kërkuesit për aq kohë sa procedurat mund të kishin përfunduar me anulimin dhe rimbajtjen e zgjedhjeve akademike, gjë e cila mund të kishte bërë që ai të zgjidhej në pozicionin e vlerësuar të rektorit të universitetit. Në lidhje me këtë rast, në çështjen *Tsanova-Gecheva kundër Bullgarisë* (nr. 43800/12, §84, 15 shtator 2015) Gjykata vendosi se procedurat ishin decisive për të drejtën e kërkuesit për një procedurë të ligjshme dhe të drejtë për aq kohë sa ato mund të kishin përfunduar në anulimin e procedurës së kundërshtuar dhe në organizimin e një konkursi të ri për postin, në rast se gjykatat vendëse do të kishin lejuar ankimin e kërkuesit (shih edhe *Dzhidzheva-Trendafilova kundër Bullgarisë* (vendim), nr. 12628/09, §43, 9 tetor 2012).

59. Në lidhje me sa më sipër, Gjykata vendos, se neni 6 i Konventës, sipas pjesës së tij civile, është i zbatueshëm në çështjen konkrete.

60. Gjithashtu, Gjykata, duke vërejtur se ankimi, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave nuk është as i pambështetur në fakte dhe as i papranueshëm për shkaqe të tjera të listuara në nenin 35 të Konventës, e deklaroi atë të pranueshëm.

2. Meritat

61. Kërkuesi i parë pretendonte se ishte shkelur kërkesa për “afat të arsyeshëm”, sipas nenit 6§1 të Konventës, duke iu referuar vonesës shkaktuar nga Gjykata e Lartë në shqyrtimin e ankimit të tij të kasacionit. Ai theksoi se më 27 tetor 2016, kishte paraqitur një ankim në Gjykatën e Lartë, e cila nuk kishte ndërmarrë ndonjë hap për ta shqyrtuar atë deri më 24 shkurt 2021, kur kishte vendosur ta dërgonte çështjen për rishqyrtim nga një trupë tjetër në Gjykatën Administrative të Apelit. Në vijim, ai argumentoi se nuk kishte kontribuar në ndonjë mënyrë në vonesën në procedura; përkundrazi, ai i kishte kërkuar Gjykatës së Lartë disa herë që të shqyrtonte çështjen e tij. Për më tepër, ai shtoi se duke qenë se mandati i një rektori universiteti ishte i kufizuar për katër vjet, mosmarrëveshja e kishte pasur prioritet kohën, gjë e cila do të duhej ta kishte nxitur Gjykatën e Lartë ta merrte shpejt vendimin. Së fundmi, ai argumentoi se në opinionin e tij, vonesa në Gjykatën e Lartë kishte ardhur për shkak të reformave në drejtësi, gjë e cila kishte bërë që Gjykata e Lartë të operonte me shumë pak gjyqtarë.

62. Qeveria pranoi se procedurat në Gjykatën e Lartë nuk kishin respektuar kërkesën për “afat të arsyeshëm”, sipas nenit 6§1 të Konventës, megjithatë, Qeveria shpjegoi se vonesa në shqyrtimin e ankimit të kasacionit të kërkuesit të parë kishte ardhur si pasojë e reformës në gjyqësor dhe, veçanërisht, në *vetting*-un e gjyqtarëve, reformë e cila kishte qenë një nevojë për sistemin gjyqësor në Shqipëri. Qeveria argumentoi se autoritetet përkatëse vendëse kishin miratuar një legjislacion të dytë dhe një sërë rregulloresh të brendshme, dhe se kishin punuar me shpejtësi për të finalizuar procedurën për emërimin e gjyqtarëve shtesë në Gjykatën e Lartë.

63. Gjykata thekson se arsyeshmëria e kohëzgjatjes së procedurave duhet të vlerësohet sipas rrethanave të çështjes dhe në referencë të kriterëve të mëposhtme: kompleksiteti i çështjes, sjellja e ankuesit dhe e autoriteteve përkatëse, dhe se çfarë rrezikohej për kërkuesin në mosmarrëveshje (shih, midis shumë autoritetesh, *Sürmeli kundër Gjermanisë* [DHM], nr. 75529/01, §128, GJEDNJ 2006-VII).

64. Duke u kthyer te çështja e kërkuesit të parë, procedurat filluan më 23 prill 2016 (shih paragrafin 7 më sipër), kur kërkuesi paraqiti një ankim administrativ kundër vendimit të Komisionit Zgjedhor, për një “mosmarrëveshje” të lindur, sipas interpretimit të nenit 6§1 (shih, për shembull, *Mitkova dhe ish-Republika Jugosllave e Maqedonisë*, nr. 48386/09, §49, 15 tetor 2015). Sipas një vendimi të fundit dhënë nga Gjykata e Lartë më 24 shkurt 2021 (shih paragrafin 14 më sipër), çështja u kthye për rishqyrtim

në Gjykatën Administrative të Apelit, tek e cila procedurat janë ende pezull. Deri më sot, procedurat kanë zgjatur për mbi pesë vjet e katër muaj në të tria nivelet e juridiksionit.

65. Gjykata e pranon se kohëzgjatja e përgjithshme e procedurave, në këndvështrimin e parë, mund të duket e arsyeshme. Në fakt, procedura e shqyrtimit administrativ dhe procedura e shqyrtimit gjyqësor fillestar janë kryer relativisht shpejt. Megjithatë, në kërkesën konkrete, Gjykata shqetësohet për periudhën nga data 27 tetor 2016, kur kërkuesi i parë paraqiti një ankim kasacioni në Gjykatën e Lartë, dhe deri më 24 shkurt 2021, kur ajo gjykatë pranoi ankimin e kasacionit dhe e riktheu çështjen që të rishqyrtohej nga një trupë tjetër në Gjykatën Administrative të Apelit. Në këtë këndvështrim, Gjykata e ka të pamundur të dakordësohet me gjetjet e Gjykatës së Lartë në vendimin e saj të datës 13 korrik 2021, se çështja kishte pasur një vonesë prej një viti e gjashtë muajsh, periudhë kohore e cila fillonte nga data kur ankimi i kasacionit ishte regjistruar në atë gjykatë dhe deri në datën kur kërkuesi i parë e kishte paraqitur kërkesën e tij në mbështetje të neneve 399/1 e në vijim të KPC-së.

66. Nga ana tjetër, Gjykata dakordësohet me konstatimin e Gjykatës së Lartë, se lënda e procedimeve, që kishte të bënte me ligjshmërinë dhe rezultatin e zgjedhjeve për pozicionin e rektorit të universitetit nuk sillte problematika veçanërisht komplekse për faktin ose ligjin.

67. Në lidhje me sjelljen e kërkuetit të parë, Gjykata thekson se gjatë gjithë procedurave ai veprroi në mënyrë të kujdesshme, pa shkaktuar vonesa, dhe në disa raste ai kërkoi përshpejtimin e procedurave.

68. Gjykata vëren se, sipas dosjes së çështjes, nuk rezulton që Gjykata e Lartë të ketë ndërmarrë ndonjë hap procedural, në lidhje me ankimin e kasacionit të kërkuetit, duke qenë se çështja e tij mbeti pezull deri më 24 shkurt 2021. Qeveria u shpreh se vonesa ishte shkaktuar nga procesi i *vetting*-ut. Gjykata e Lartë paraqiti të njëjtin shpjegim në vendimin e saj të datës 13 korrik 2021. Në lidhje me këtë gjë, Gjykata konstaton se në vitin 2016 Shqipëria ndërmori reforma të thella në të gjithë sistemin e drejtësisë, gjë e cila solli ndryshime në Kushtetutë, në organizimin dhe funksionimin e gjykatave më të larta në vend, të tilla si: Gjykata e Lartë, duke përfshirë mënyrën në të cilën gjyqtarët e saj do të zgjidheshin nga institucione të ndryshme, dhe hapi rrugën për *vetting*-un e të gjithë gjyqtarëve dhe prokurorëve në detyrë.

69. Megjithatë, përpara ndërmarrjes së procesit të *vetting*-ut, Gjykata e Lartë kishte akumuluar një numër çështjesh të prapambetura (*backlog*-u) prej 16777 çështjesh (shih paragrafin 28 më sipër).

70. Gjithashtu, Gjykata e Lartë vijoi të vepronte dhe të shqyrtonte ankimet e kasacionit të paktën deri më 21 maj 2019, datë pas së cilës ajo nuk kishte kuorumin statutor të nevojshëm për të marrë vendime (shih paragrafin 25 më sipër). Për pasojë, i takonte Gjykatës së Lartë të shqyrtonte ankimin e kasacionit të kërkuetit të parë deri më atë datë. Duke e marrë në konsideratë vonesën e kuptueshme të shkaktuar nga reformat e thella në sistemin e drejtësisë dhe nga procesi i *vetting*-ut, Gjykata vëren se shtetet kanë një detyrim të përgjithshëm që t'i organizojnë sistemet e tyre ligjore për të garantuar respektim të kushteve të parashikuara në nenin 6§1, duke përfshirë edhe një seancë të drejtë dëgjimore brenda një afati të arsyeshëm (shih *Krastanov kundër Bullgarisë*, nr. 50222/99, §74, 30 shtator 2004).

71. Gjithashtu, Gjykata mban në konsideratë edhe interpretimin e Gjykatës së Lartë për nenin 399/2§3 të KPC-së, sipas së cilës periudhat kohore gjatë të cilave “rrethanat e kanë bërë të pamundur objektivisht [për gjykatën] procedimin”, me shqyrtimin e një çështjeje – të cilat përfshinin, sipas saj, ndikimet e reformave në vijim në sektorin e drejtësisë për funksionimin e vetë Gjykatës së Lartë – nuk do të duhej të përllogariteshin në kohëzgjatjen e përgjithshme të procedurave (shih paragrafin 15 më sipër). Duke qenë se nuk i takon Gjykatës që të vendosë për interpretimin e duhur të ligjit të brendshëm, ajo gjykon se, sipas rrethanave të kërkesës konkrete, një qasje e tillë nuk do të ishte në harmoni me praktikën e saj ligjore, në mbështetje të nenit 6§1, për kërkesën për “një afat të arsyeshëm”, sepse në këtë mënyrë e gjithë barra për ndonjë vonesë të shkaktuar nga reformat në sektorin e drejtësisë do të kalonte te pala ndërgjyqëse individuale.

72. Së fundmi, në përcaktimin e asaj që rrezikohej për kërkuesin, Gjykata pranon se çështja nuk kishte relevancë të drejtpërdrejtë me mjetet për jetesë të kërkuesit, me përfitimet apo dietat e tij, duke qenë se ai vazhdonte të ishte i punësuar si doktor dhe lektor në universitet. Ai as nuk u pushua dhe as nuk u pezullua nga detyra, procedura këto të cilat nga vetë natyra e tyre do të kishin shkaktuar nevojën për vendime të përshpejtuara (shih, për shembull, *Launikari kundër Finlandës*, nr. 34120/96, §36, 5 tetor 2000, e cila kishte të bënte me një mosmarrëveshje punësimi për pushimin e kërkuesit nga detyra, dhe *Hajrudinović kundër Sllovenisë*, nr. 69319/12, § 45, 21 maj 2015, e cila kishte të bënte me pretendimin e kërkuesit për pagesat e shkurtimit nga puna). Pavarësisht kësaj, për sa i përket mandatit katërvjeçar për pozicionin e rektorit, Gjykata është e mendimit se çështja ka pasur rëndësi për kërkuesin dhe do të duhej ta kishte nxitur Gjykatën e Lartë ta shqyrtonte atë me kujdes.

73. Në këtë situatë është shkelur neni 6§1 i Konventës.

B. Në lidhje me kërkesën nr. 17766/19, Kola kundër Shqipërisë

1. Pranueshmëria

a) Në lidhje me ankimin për kohëzgjatjen e procedurave

74. Qeveria parashtroi se kërkuesi i dytë nuk kishte shfrytëzuar zgjidhjen e brendshme të parashikuar nga nenet 399/1 e në vijim të KPC-së. Qeveria argumentoi veçanërisht se në mbështetje të nenit 399/6§1(c), ankimet në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave që ishin pezull përpara një kolegji në Gjykatën e Lartë, mund të paraqiteshin në çdo kohë përpara një kolegji tjetër të Gjykatës së Lartë.

75. Kërkuesi i dytë nuk ra dakord dhe u shpreh se Gjykata e Lartë nuk kushte qenë funksionale, pasi ajo kishte pasur një numër të pamjaftueshëm gjyqtarësh. Për këtë arsye, ai argumentoi se në praktikë nuk kishte pasur asnjë zgjidhje të brendshme efektive për ankimin e tij.

76. Gjykata përsërit parimet e përgjithshme në lidhje me shterimin e zgjidhjeve të brendshme të parashikuara në një sërë vendimesh (shih, midis të tjerash, *Vučković dhe të tjerët kundër Serbisë* (vendim paraprak) [DHM], nr. 17153/11 dhe 29 të tjerë, §69–77, 25 mars 2014). Në vijim, ajo thekson se pikëpyetja vendimtare në vlerësimin e efikasitetit të një zgjidhjeje, në lidhje me vonesat procedurale është nëse ekziston ose jo mundësia për kërkuesin, në mënyrë që këtij të fundit t'i garantohet një zgjidhje e drejtpërdrejtë dhe e shpejtë, në vend të mbrojtjes indirekte të të drejtave të garantuara në mbështetje të nenit 6 (shih, *mutatis mutandis*, *Scordino kundër Italisë* (nr. 1) [DHM], nr. 36813/97, §195, GJEDNJ 2006, dhe *Sürmeli* cituar më sipër, §101). Më konkretisht, një zgjidhje do të jetë efikase, nëse ajo mund të përdoret ose për të parandaluar shkeljen e pretenduar që të ndodhë ose të vijojë të ndodhë, ose për t'i garantuar kërkuesit zgjidhjen e duhur për çdo shkelje që mund të ketë ndodhur tashmë (shih *McFarlane kundër Irlandës* [DHM], nr. 31333/06, §108, 10 shtator 2010).

77. Gjykata thekson se Shqipëria ka miratuar një zgjidhje përshpejtuese/parandaluese, në lidhje me kohëzgjatjen e procedimeve, e cila ka hyrë në fuqi më 5 nëntor 2017 (shih paragrafin 37 më sipër). Sipas neneve 399/1 e në vijim të KPC-së, një palë në procedurat penale mund të paraqesë një kërkesë për përshpejtim të procedurave.

78. Duke u rikthyer në çështjen konkrete, Gjykata thekson se kërkuesi i dytë e paraqiti ankimin e tij të kasacionit në Gjykatën e Lartë për përshpejtim të procedurave të kasacionit.

79. Megjithatë, Gjykata nuk është e bindur se një kërkesë për përshpejtim të procedurave do të ishte efikase në rrethanat e kësaj çështjeje. Edhe sikur të hamendësohet se kërkuesi i dytë e ka bërë një kërkesë për përshpejtim të procedurave, funksionimi i Gjykatës së Lartë ishte kaq i dëmtuar nga shkarkimi i gjyqtarëve të saj nga detyra (shih paragrafin 25 më sipër), sa që më 31 korrik 2018, Gjykata e Lartë, e mbledhur në një kolegji tjetër nga ai përpara të cilit ishte paraqitur ankimi i kasacionit, nuk do ta kishte pasur të mundur të shqyrtonte atë, për shkak të numrit të pamjaftueshëm të gjyqtarëve (shih paragrafët 25 dhe 33 më sipër). Për më tepër, edhe nëse do të hamendësohej se Gjykata e Lartë mund ta kishte pranuar kërkesën e kërkuesit për përshpejtim dhe t'ia kishte dorëzuar një trupe

gjyqësore, duke nisur nga data 22 maj 2019, Gjykata e Lartë nuk ka pasur kuorumin e nevojshëm të gjyqtarëve për të shqyrtuar ankimet e kasacionit të cilësdo natyre. Në rrethanat përjashtimore të kërkesës konkrete, rezulton se objeksioni i Qeverisë, në lidhje me mosparaqitjen e një kërkesë përpara Gjykatës së Lartë për përsheptim të procedurave nga ana e kërkuarit të dytë duhet të rrëzohet.

80. Së fundmi, Gjykata është e mendimit se duke pasur në konsideratë faktin se kërkuari i dytë është përballur me “situatën e vazhduar” të funksionimit të pjesshëm të Gjykatës së Lartë deri më 31 korrik 2018, dhe me mungesën e një kuorumi në Gjykatën e Lartë për të shqyrtuar ankimet e kasacionit deri më 22 maj 2019, të cilat ishin me një kohëzgjatje të përkohshme, si edhe faktin se ai e paraqiti kërkesën e tij në Gjykatë pa vonesë, nuk rezulton të ketë asnjë problem me respektimin e afatit gjashtëmuor (shih, për shembull, *Cone kundër Rumanisë*, nr. 35935/02, §§22, 24 qershor 2008; dhe *a contrario, Sokolov dhe të tjerët kundër Serbisë* (vendim), nr. 30859/10 dhe 6 kërkesa të tjera, §§33–36, 14 janar 2014).

81. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është as e pabazuar në fakte dhe as e papranueshme për ndonjë nga arsyet e listuara në nenin 35 të Konventës. Për këtë arsye, ajo duhet të deklarohet e pranueshme.

b) Në lidhje me ankimin për procedura të padrejta

82. Qeveria parashtroi se çështja është ende pezull në Gjykatën e Lartë. Në vijim të vendimit të saj të datës 1 mars 2016 dhe kthimit të çështjes për rishqyrtim, Gjykata e Apelit në vijim shqyrtoi dhe ofroi arsye të mjaftueshme për dënimin e kërkuarit të dytë.

83. Kërkuari i dytë e kundërshtoi këtë aspekt, duke argumentuar se vendimi i gjykatës së apelit nuk ishte arsyetuar mjaftueshëm.

84. Gjykata thekson se më 24 mars 2021, Gjykata e Lartë e kishte deklaruar ankimin e kasacionit të kërkuarit të dytë të pranueshëm dhe, për pasojë, shqyrtimi është në fazën e themelit të çështjes. Në këto rrethana dhe duke pasur parasysh faktin se është e drejta e kërkuarit që të ankohet për padrejtësi në procedurat e brendshme përpara Gjykatës Kushtetuese, pas dhënies së vendimit nga Gjykata e Lartë (shih *Delijorgji kundër Shqipërisë*, nr. 6858/11, §59, 28 prill 2015, me referenca të tjera), Gjykata e kundërshton këtë ankesë si të parakohshme, në mbështetje të nenit 35§§1 dhe 4 të Konventës.

2. Meritat

85. Kërkuari i dytë u shpreh se kohëzgjatja e procedurave penale ndaj tij kishte qenë e paarsyeshme.

86. Qeveria parashtroi se më 23 mars 2017, Gjykata e Apelit kishte lënë në fuqi, në shkallën e fundit, dënimin ndaj kërkuarit. Sipas Qeverisë, ai vendim shënoi fundin e procedurave gjyqësore ndaj tij, kohëzgjatja e të cilave kishte qenë e arsyeshme.

87. Në lidhje me vonesat përpara Gjykatës së Lartë, Qeveria argumentoi se ajo situatë ishte *sui generis*, për arsye objektive e lidhur me realizimin e reformave në sistemin e drejtësisë, për shkak të të cilave ishte e vështirë të zbatoheshin kërkesat e parashikuara në praktikën gjyqësore të Gjykatës. Qeveria theksoi se nuk kishte asnjë të dhënë në dosjen e çështjes të ndonjë organizimi të dobët nga ana e gjykatave të brendshme ose stafi administrativ gjyqësor. Sidoqoftë, Qeveria parashtroi se *backlog-u* (çështjet e prapambetura) në Gjykatën e Lartë ishte i përkohshëm dhe se ishin marrë masa të menjëhershme korrigjuese për të menaxhuar situatën.

88. Gjykata i referohet parimit të përgjithshëm të parashikuar në paragrafin 63 më sipër, në lidhje me vlerësimin e arsyeshmërisë së kohëzgjatjes së procedurave.

89. Duke u rikthyer në çështjen konkrete, palët nuk e kanë kundërshtuar faktin – dhe Gjykata bie dakord – se procedurat ndaj kërkuarit të dytë filluan më 24 nëntor 2011, kur ai u akuzua për vrasje me paramendim dhe mbajtje pa leje të armëve (shih paragrafin 17 më sipër). Në lidhje me fazën e fundit të procedurave, Gjykata nuk mund të pranojë pretendimin e Qeverisë se procedurat përfunduan më 23 mars 2017, kur Gjykata e Apelit la në fuqi dënimin ndaj kërkuarit (shih paragrafin 20 më sipër), për aq kohë sa ai vendim është apeluar dhe nuk ka marrë ende formën *res judicata*. Në lidhje me këtë aspekt, Gjykata thekson se më 5 mars 2021, Gjykata e Lartë e deklaroi ankimin e kasacionit të kërkuarit të dytë ndaj vendimit të gjykatës së apelit të pranueshëm. Rezulton se procedurat penale ndaj kërkuarit

të dytë janë ende në proces dhe se, deri më sot, ato kanë zgjatur për nëntë vite, nëntë muaj dhe gjashtëmbëdhjetë ditë në tri nivele të juridiksionit.

90. Gjykata argumenton se procedurat penale, të cilat përfshijnë dy akuza penale dhe dy të bashkëpandehur, nuk ishin veçanërisht komplekse dhe kryesisht përfshinin çështje që kishin të bënin me mjaftueshmërinë e provave.

91. Në lidhje me sjelljen e kërkuarit të dytë, nuk ka indicie se ai ka shkaktuar ose ka kontribuar në vonesën e procedurave.

92. Duke iu rikthyer reagimit të autoriteteve vendëse, Gjykata vëren se Gjykata e Rrethit dhe Gjykata e Apelit kanë dhënë një total prej tri vendimesh, në lidhje me dënimin e kërkuarit brenda një afati të arsyeshëm. Megjithatë, ka pasur të paktën dy momente të rëndësishme vonese gjyqësore.

93. Periudha e parë, e cila filloi në maj 2013 dhe zgjati pothuajse dy vite dhe dhjetë muaj, kishte të bënte me procedurat në Gjykatën e Lartë, e cila, më 1 mars 2016, pranoi ankimin e kërkuarit të dytë dhe e riktheu çështjen për rishqyrtim nga një kolegji tjetër në Gjykatën e Apelit. Qeveria nuk paraqiti asnjë shpjegim për atë vonesë.

94. Edhe periudha e dytë ka të bëjë me procedurat në Gjykatën e Lartë, e cila filloi më 27 mars 2017 dhe janë ende pezull, duke zgjatur për mbi katër vjet e dy muaj. Si përgjigje ndaj argumentit të Qeverisë, se kjo vonesë u shkaktua nga reformat në sistemin e drejtësisë dhe procesi i *vetting*-ut, Gjykata përsërit, se pavarësisht reformave të thella në sistemin e drejtësisë dhe vonesën e kuptueshme të shkaktuar prej tyre, Shteti i paditur ka detyrimin e përgjithshëm që të organizojë sistemet e tij ligjore për të garantuar respektim të kushteve parashikuara në nenin 6§1, duke përfshirë edhe kushtin për një seancë të drejtë brenda një afati të arsyeshëm (shih edhe paragrafin 70 më sipër).

95. Gjithashtu, Gjykata vëren se nga viti 2012, *backlog*-u i Gjykatës së Lartë është rritur gradualisht dhe mbetet në nivele shumë të larta (shih paragrafët 28 dhe 29 më sipër). Për këtë arsye, Gjykata e ka të pamundur të pranojë argumentin e Qeverisë se *backlog*-u në Gjykatën e Lartë është vetëm i përkohshëm ose se pavarësisht masave të marra së fundmi për të reduktuar *backlog*-un e saj (shih paragrafin 29 më sipër), është ndërmarrë një masë mjaftueshme e shpejtë dhe gjithëpërfshirëse korrigjuese gjatë një sërë vitesh për të trajtuar situatën.

96. Së fundmi, Gjykata e pranon, se, për shkak se akuza penale ndaj kërkuarit të dytë është e rëndë dhe ka ndikim ndaj të drejtave të tij, procedurat kërkonin një nivel të caktuar përsheptimi.

97. Në përputhje me rrethanat, Gjykata arrin në përfundimin se është shkelur neni 6§1 i Konventës.

III. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 13 SË BASHKU ME NENIN 6§1 TË KONVENTËS

98. Kërkuari i parë u ankua, në mbështetje të nenit 13 të Konventës, për mungesën e një zgjidhjeje efektive, në lidhje me ankesën e tij për kohëzgjatjen e procedurave.

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”.

A. Pranueshmëria

99. Qeveria nuk e kundërshtoi pranueshmërinë e ankimit.

100. Gjykata vëren se ankimi i kërkuarit të parë, në mbështetje të nenit 13 nuk është as i pabazuar dukshëm në fakte dhe as i papranueshëm, sipas ndonjë shkakut tjetër, në mbështetje të nenit 35 të Konventës. Për këtë arsye, ankimi duhet të shpallet i pranueshëm.

B. Meritat

1. Parashtrimet e palëve

101. Kërkuari i parë u ankua se në rrethanat e çështjes së tij, zgjidhja e garantuar sipas neneve 399/1 e në vijim të KPC-së nuk kishte qenë efektive sipas interpretimit të nenit 13 të Konventës.

102. Qeveria nuk e kundërshtoi këtë aspekt.

2. Vlerësimi i Gjykatës

103. Gjykata thekson se në çështjen *Luli dhe të tjerët* (cituar më sipër), parashikohet se në mbështetje të nenit 46 të Konventës, Shteti duhet të vendosë një zgjidhje të brendshme, në lidhje me kohëzgjatjen e tepruar të procedimeve. Si përgjigje ndaj vendimit të mësipërm, ligjvënësi shqiptar ka bërë një parashikim për një zgjidhje përsheptuese/parandaluese dhe kompensuese, në përputhje me nenet 399/1 të ne vijim të KPC-së. Për këtë arsye, Gjykata do të vlerësojë efikasitetin e përgjithshëm të kësaj zgjidhjeje, sipas interpretimit të nenit 13 të Konventës, përpara se të përcaktojë nëse është efikase për çështjen e kërkuarit të parë.

a) Pajtueshmëria, në parim, e një zgjidhjeje të re me kërkesat e nenit 13

104. Parimet përkatëse në lidhje me zbatimin e nenit 13 të Konventës, në lidhje me ankimet për një shkelje të së drejtës për një seancë dëgjimore brenda një afati të arsyeshëm parashikohen në një sërë vendimesh (shih, midis të tjerash, *Kudla* cituar më sipër, §157; *Scordino* (nr. 1), cituar më sipër, §§182–89; *Sürmeli*, cituar më sipër, §§97–101; dhe *McFarlane kundër Irlandës* [DHM], cituar më sipër, §108).

105. Gjykata thekson, veçanërisht, se zgjidhjet në dispozicion të një individi në nivel të brendshëm për paraqitjen e një ankimi, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave janë “efektive”, sipas interpretimit të nenit 13 të Konventës, nëse ato mund të përdoren për të përsheptuar procedurat përpara gjykatave vendëse ose nëse i garantojnë individit korrigjimin e duhur për vonesat të cilat kanë ndodhur. Në rastin kur një sistem i brendshëm ligjor bën një parashikim për miratimin e një mase ndaj Shtetit, një masë e tillë duhet të mbetet efektive, e mjaftueshme dhe e aksesueshme në përputhje me kohëzgjatjen e tepërt të procedurave gjyqësore. Mjaftueshmëria e saj varet nga vonesat e tepërta dhe nga niveli i kompensimit (shih *Rutkowski dhe të tjerët kundër Polonisë*, nr. 72287/10 dhe 2 të tjerë, §§173, 7 korrik 2015).

i. Në lidhje me zgjidhjen përsheptuese/parandaluese

106. Duke u rikthyer te zgjidhja përsheptuese/parandaluese e miratuar në legjislacionin shqiptar, Gjykata thekson se neni 399/2 i KPC-së parashikon se kohëzgjatja e procedurave administrative, civile dhe penale konsiderohet e arsyeshme. Një palë mund të paraqesë një kërkesë për konstatimin e një shkeljeje ndaj kërkesës për një “afat të arsyeshëm” dhe përsheptimit të procedurave, sipas nenit 399/6§1 të KPC-së. Një kërkesë e tillë do të duhet të shqyrtohet me dyer të mbyllura nga gjykata kompetente. Sipas nenit 399/8§1 të KPC-së, nëse gjykata kompetente konstaton një shkelje të kërkesës për “afat të arsyeshëm”, ajo do të urdhërojë që të ndërmerren masa të caktuara procedurale brenda një afati që përcaktohet nga vet gjykata. Vendimi i gjykatës është përfundimtar. Në vijim, Gjykata thekson se kriteret e parashikuara në nenin 399/9 të KPC-së për konstatimin e një shkeljeje të kërkesës për “afat të arsyeshëm” janë në përputhje me praktikën gjyqësore përkatëse të Gjykatës, më konkretisht, kompleksiteti i çështjes, reagimet e palëve dhe çfarë është në rrezik për pretenduesin.

107. Për këtë arsye, Gjykata është e mendimit, se procedura për zbatimin e zgjidhjes përsheptuese/parandaluese do të ketë ndikim në kohëzgjatjen e procedurave në tërësi ose duke përsheptuar procedurat, ose duke parandaluar që ato të marrin një kohë paarsyeshmërisht të gjatë. Një gjë e tillë mbështetet edhe nga vendimet e Gjykatës së Lartë, tek të cilat mbështetet edhe Qeveria (shih paragrafët 39 dhe 43 më sipër), duke treguar se zgjidhja parandaluese në fjalë nuk ka prodhuar vetëm rezultate *de jure*, por edhe *de facto*.

108. Në vijim, Gjykata thekson se është e nevojshme të theksohet, se, në vlerësim të pajtueshmërisë me kërkesën për “afat të arsyeshëm”, gjykatat e brendshme duhet të kenë në konsideratë të gjithë kohëzgjatjen e procedurave dhe të shqyrtojnë kohëzgjatjen e përgjithshme të të gjitha fazave të procedurave, në vend që ta kufizojnë vlerësimin e kohëzgjatjes së procedurave të brendshme në atë pikë që një individ bën një kërkesë në mbështetje të nenit 399/6§1 të KPC-së (shih, *mutatis mutandis*, *Rutkowski dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§ 212–213). Gjithashtu, së bashku me urdhrin që masa të caktuara procedurale të ndërmerren nga autoriteti përgjegjës për të përsheptuar procedurat e vonuara,

gjykata kompetente duhet të përcaktojë një afat të arsyeshëm për masat procedurale në mënyrë që zgjidhja të jetë efektive.

109. Për sa më sipër, Gjykata nënvizon se, në këtë fazë, nuk ka arsye të besohet se kërkesa për konstatimi e një shkeljeje të kërkesës së “afatit të arsyeshëm” dhe të përshpejtimit të procedurave, sipas legjislacionit shqiptar hyrë në fuqi më 5 nëntor 2017, sipas neneve 399/1 e në vijim të KPC-së, nuk do të ishte efektive.

ii. Në lidhje me aspektin kompensues të zgjidhjes

110. Gjykata thekson se neni 399/6§3 i KPC-së parashikon mundësinë për shpërblim të dëmit të shkaktuar nga kohëzgjatja e pajustificuar e procedurave. Gjykata përsërit se, nëse Shteti ka marrë një hap të rëndësishëm duke miratuar një zgjidhje kompensuese, kjo zgjidhje duhet të lejojë një margjinë më të gjerë në vlerësimin e Shtetit për t’i mundësuar që ta organizojë zgjidhjen në mënyrë të tillë, që të jetë në përputhje me sistemin e tij ligjor dhe traditat ligjore, si edhe të jetë në harmoni me standardin e jetës në vendin në fjalë (shih *Scordino (nr. 1)*, cituar më sipër, §189).

111. Gjykata vëren se kërkesëpadia për kompensim duhet të dorëzohet në gjykatën e shkallës së parë të juridiksionit të përgjithshëm me konstatimin e një shkeljeje të kërkesës për “afat të arsyeshëm”. Kërkesëpadia do të parashkruhet brenda gjashtë muajsh nga konstatimi i shkeljes. Sipas nenit 399/7§1, kërkesëpadia do të shqyrtohet në përputhje me rregullat e zakonshme procedurale brenda tre muajsh nga paraqitja e saj. Nëse kërkesëpadia pranohet, gjykata kompetente merr një vendim në përputhje me Nenin 399/10, në lidhje me kriteret e parashikuara në paragrafin 2 të tij, sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, më konkretisht, sipas kompleksitetit të procedurave, reagimit të kolegjit, dhe çfarë rrezikon pretenduesi.

112. Gjykata mban në konsideratë vendimet e gjykatave të brendshme, në lidhje me aspektin kompensues të zgjidhjes së re (shih paragrafët 44–46 më sipër) dhe gjykon se është e nevojshme që të adresohen disa pyetje, në lidhje me efikasitetin e këtij aspekti specifik.

113. Fillimisht, rregullat procedurale që drejtojnë shqyrtimin e kërkesëpadisë për kompensim duhet të jenë në përputhje me parimin e drejtësisë së parashikuar në nenin 6 të Konventës (shih *Finger kundër Bullgarisë*, nr. 37346/05, §130, 10 maj 2011).

114. Së dyti, rezulton se kërkesëpadia për kompensim duhet të paraqitet pas konstatimit të shkeljes së kërkesës për “afat të arsyeshëm” në një nivel të juridiksionit. Në lidhje me këtë aspekt dhe konstatimin në paragrafin 108 më sipër, Gjykata nënvizon se në parim, individët duhet të kenë mundësinë të ngrenë kërkesëpadi, në lidhje me kohëzgjatjen në tërësi të procedurave deri në pikën që, në varësi të çështjes, mund të përfshihen një sërë nivelesh të juridiksionit.

115. Së treti, Gjykata thekson nevojën për t’i kryer këto procedura në mënyrë të menjëhershme, në mënyrë që zgjidhja të mbetet efektive. Në lidhje me këtë aspekt, duhet të mbahet në konsideratë shqyrtimi i këtyre kërkesëpadive, sipas rregullave të posaçme, të cilat ndryshojnë nga ata që përdoren për kërkesëpadi të zakonshme për shpërblim, për të shmangur rrezikun – në rastin kur shqyrtohen sipas rregullave të përgjithshme të procedurës civile – që zgjidhja të mos jetë mjaftueshëm e shpejtë (shih *Scordino (nr. 1)*, cituar më sipër, § 200).

116. Së katërti, Gjykata është e mendimit se shumat dhënë si kompensim deri më sot nuk janë të tilla që t’i mundësojnë Gjykatës që të përcaktojë se ato janë të paarsyeshme. Më herët, ajo ka pranuar, se një shtet, i cili ka miratuar një sërë zgjidhjesh, njëra prej të cilave ka si synim përshpejtimin e procedurave dhe një tjetër kompensimin, mund të japë shumë të cilat edhe pse më të ulëta se sa ato të dhëna nga Gjykata, nuk janë të paarsyeshme, me kushtin që vendimet përkatëse, të cilat duhet të jenë në përputhje me traditën ligjore dhe standardin e jetesës në vendin në fjalë, janë të shpejta, të arsyetuara dhe të ekzekutuara shumë shpejt (shih *Scordino (nr. 1)*, cituar më sipër, § 206).

117. Së fundmi, Gjykata thekson rëndësinë e zbatimit të menjëhershëm të vendimeve për kompensim, në mënyrë që zgjidhja të vijojë të jetë efikase (shih *Gaglione dhe të tjerët kundër Italisë*, nr. 45867/07, §§34–44, 21 dhjetor 2010).

118. Thënë kjo, Gjykata është e mendimit, se në këtë fazë, nuk ka arsye të besohet se aspekti kompensues i zgjidhjes nuk i garanton pretenduesit mundësinë që të përftojë kompensimin e duhur dhe të mjaftueshëm për ankesat e tij ose të saj, ose që të mos garantojë perspektivat e arsyeshme për sukses. Gjykata mban në konsideratë faktin se aspekti kompensues i zgjidhjes është më i organizuar dhe më i aksesueshëm se sa një kërkesë në Gjykatë, është më i shpejtë dhe përgatitet në gjuhën e kërkuarit, duke ofruar kështu avantazhe që duhet të mbahen në konsideratë (shih *Scordino (nr. 1)*, cituar më sipër, §268).

iii. Përfundim

119. Për sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se zgjidhja për përshpejtimin e procedurave dhe ofrimin e kompensimit për individët është efektive, për faktin se mund të parandalojë vijimësinë e shkeljes së pretenduar të së drejtës së individit, që çështja e tij të dëgjohet pa vonesa të tepërta, si edhe të garantojë korrigjimin e duhur për shkeljet që kanë ndodhur. Për pasojë, zgjidhja, në parim, përmbush detyrimin e Shtetit të paditur për të garantuar mjete efektive, në lidhje me shkeljet e pretenduara të të drejtave të një individ sipas Konventës. Për këtë arsye, zgjidhja e re duhet të përdoret nga individët të cilët padisin shkeljen e së drejtës për një seancë dëgjimore brenda një afati të arsyeshëm (shih edhe vendimet e Gjykatës Kushtetuese në paragrafin 38 më sipër).

120. Megjithatë, ashtu siç demonstron nga vlerësimi në çështjen e kërkuarit të parë (shih paragrafët 121–124 më poshtë), mbetet për t'u parë nëse zgjidhja ka qenë efektive edhe në praktikë. Për më tepër, pozicioni i Gjykatës, ashtu siç u shpjegua më sipër (paragrafi 119) mund t'i nënshtrohet shqyrtimit në të ardhmen, në varësi, veçanërisht, nga kapaciteti i gjykatave të brendshme për të zhvilluar dhe pasur një praktikë gjyqësore konsistente, në përputhje me kërkesat e Konventës. Për më tepër, barra e provës për sa ka të bëjë me efikasitetin e zgjidhjes së re, praktikisht mbetet në dorë të Qeverisë së paditur (shih, për shembull, *Taron kundër Gjermanisë* (vendim), nr. 53126/07, §45, 29 maj 2012).

b) Vlerësimi i çështjes së kërkuarit të parë

121. Tashmë, Gjykata do të shqyrtojë faktin, nëse kërkuari i parë kishte një mjet efektiv, në lidhje me ankimin e tij, për sa i përket kohëzgjatjes së procedurave, sipas nenit 6§1 të Konventës.

122. Gjykata vëren se në vijim të hyrjes në fuqi të zgjidhjes përshpejtuese/parandaluese më 5 nëntor 2017, kërkuari i parë paraqiti një kërkesë për përshpejtim të procedurave, në mbështetje të neneve 399/6, §1 e në vijim të KPC-së (shih paragrafët 12 dhe 13 më sipër). Megjithatë, pavarësisht kërkesës, ankimi i tij i kasacionit mbeti pezull në Gjykatën e Lartë deri më 21 shkurt 2021, ndërsa vetë kërkesa për përshpejtimin e procedurave nuk mori përgjigje për më shumë se tre vjet, që do të thotë, deri më 13 korrik 2021 (shih paragrafin 13 më sipër).

123. Për këtë arsye, Gjykata gjykon se zgjidhja përshpejtuese/parandaluese në çështjen e kërkuarit të parë nuk i shërbeu qëllimit për të përshpejtuar procedurat përpara Gjykatës së Lartë, ose për t'i parandaluar procedurat që të zgjateshin në mënyrë të paarsyeshme. Gjithashtu, kërkuari i parë nuk mundi as që të kërkonte kompensim për kohëzgjatjen e atyre procedurave, sipas nenit 399/6 §3 të KPC-së, në mungesë të konstatimit të një shkeljeje të kërkesës për “afat të arsyeshëm”.

124. Në këto rrethana, Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës për sa i përket kërkuarit të parë.

IV. SHKELJE TJETËR E PRETENDUAR E KONVENTËS

125. Kërkuari i dytë u ankua se gjykatat e brendshme e kishin ngarkuar me barrën e provës në shkelje të prezumimit të pafajësisë, sipas parashikimit në nenin 6§2 të Konventës, i cili parashikon, si më poshtë:

“Çdo person i akuzuar për një vepër penale prezumohet i pafajshëm, derisa fajësia e tij të provohet ligjërisht.”

126. Qeveria parashtroi se çështja ishte ende pezull në gjykatat e brendshme dhe se ankesa ishte e papranueshme.

127. Gjykata thekson përfundimet e saj sipas paragrafit 84 më sipër, në lidhje me mundësinë e Gjykatës së Lartë dhe të Gjykatës Kushtetuese për të ofruar një zgjidhje për ankesat e kërkuarit të dytë. Gjykata gjykon se ato gjetje zbatohen edhe në ankesën konkrete, e cila ka të bëjë me shkeljen e pretenduar të prezumimit të pafajësisë, sipas nenit 6§2 të Konventës.

128. Për sa më sipër, Gjykata shprehet se ankesa konkrete është e papranueshme për mosshkrim të zgjidhjeve të brendshme dhe duhet të kundërshtohet në mbështetje të nenit 35§§1 dhe 4 të Konventës.

V. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

129. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”.

1. Dëmi

a) Në lidhje me kërkesën nr. 43391/18, *Bara kundër Shqipërisë*

130. Kërkuari i parë kërkoj 21000 euro (EUR) për dëmin jopasuror.

131. Qeveria parashtrij se pretendimi ishte i paarsyeshëm sipas kuantit.

132. Gjykata nënvizon se kërkuari i parë nuk parashtrij ndonjë pretendim për shpërblim pasuror, për këtë arsye ajo nuk merr asnjë vendim në lidhje me këtë aspekt. Për sa i përket shpërblimit jopasuror, duke marrë në konsideratë shkeljet e mësipërme, Gjykata bie dakord se shuma e pretenduar nga kërkuari i parë është e paarsyeshme sipas kuantit. Sipas një vlerësimi mbi baza të barabarta, ajo i akordon kërkuarit të parë 1200 euro për dëmin jopasuror, plus çdo taksë që mund të tarifohet.

b) Në lidhje me kërkesën nr. 17766/19, *Kola kundër Shqipërisë*

133. Kërkuari i dytë kërkonte 200 000 euro për dëm pasuror dhe 250 000 euro për dëm jopasuror.

134. Qeveria parashtrij se pretendimet ishin të paarsyeshme për sa i përket kuantit.

135. Gjykata nuk konstaton ndonjë lidhje shkakësore midis shkeljes së konstatuar dhe dëmit pasuror të pretenduar; për këtë arsye, ajo e kundërshton këtë pretendim. Për më tepër, ajo dakordësohet me Qeverinë, në lidhje me faktin se dëmi jopasuror nuk është i arsyeshëm për sa i përket kuantit. Duke bërë një vlerësim mbi baza të barabarta, Gjykata i akordon kërkuarit të dytë 2300 euro për dëmin jopasuror, plus çdo taksë të tarifueshme.

2. Kostot dhe shpenzimet

a) Kërkesa nr. 43391/18, *Bara kundër Shqipërisë*

136. Kërkuari i parë kërkoj 500 000 ALL (rreth 4 000 euro) për kostot dhe shpenzimet e bëra në gjykatat vendëse dhe 2 000 euro për ato të bëra në Gjykatë. Ai nuk paraqiti ndonjë faturë në mbështetje të këtyre pretendimeve, megjithatë, ai paraqiti tri marrëveshje të lidhura me përfaqësuesit e tij ligjorë.

137. Qeveria parashtrij se pretendimet nuk mbështeteshin me prova relevante dhe i kërkoj Gjykatës t'i rrëzonte ato.

138. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, një kërkuar ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet, vetëm nëse tregohet se ato janë bërë faktikisht, se kanë qenë të nevojshme dhe se janë të arsyeshme sipas kuantit. Në çështjen konkrete, Gjykata vëren se kërkuari nuk paraqiti asnjë provë që të provonte shpenzimet që ai kishte bërë në lidhje me kërkesën, sipas neneve 399/1 e në vijim të KPC-së në Gjykatën e Lartë, sipas të cilëve Gjykata konstatoi një shkelje. Duke marrë në konsideratë dokumentet që ajo zotëron dhe kriteret e mësipërme, Gjykata e rrëzon kërkesën për kosto dhe shpenzime në procedurat e brendshme dhe e konsideron të arsyeshme që të akordojë shumën 1200 euro për procedurat në Gjykatë, plus çdo taksë që mund t'i tarifohet kërkuarit të parë.

b) Kërkesa nr. 17766/19, *Kola kundër Shqipërisë*

139. Kërkuesi i dytë kërkoi 25 000 euro për kostot dhe shpenzimet e bëra në gjykatat vendëse dhe në Gjykatë. Në mbështetje të këtij pretendimi, ai paraqiti një faturë ku listoheshin shërbimet e avokatit të tij dhe pagesën e plotë të tarifave që i detyrohej atij.

140. Qeveria parashtroi se kërkuesi i dytë nuk kishte paraqitur një detajim të shumave të pretenduara. Në vijim, Qeveria argumentoi se shumata e pretenduar ishte e paarsyeshme dhe se nuk kishte prova se ato kosto ishin bërë faktikisht.

141. Duke marrë në konsideratë dokumentet që zotëron dhe kriteret e përshkruar më parë në paragrafin 138 më sipër, Gjykata e gjykon si të arsyeshëm akordimin e shumës prej 1200 eurosh për kërkuesin e dytë, shumë e cila mbulon kostot për çdo aspekt, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme.

3. Interesi për pagesë të pashlyer

142. Gjykata e konsideron të përshtatshme që norma e interesit për pagesën e pashlyer duhet të mbështetet në normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane, së cilës i duhen shtuar edhe tre për qind pikë.

PËR KËTO ARSYE, UNANIMISHT GJYKATA:

1. Vendos t'i bashkojë kërkesat;

2. I shpall ankesat e kërkuesve, sipas nenit 6§1 të Konventës, në lidhje me kohëzgjatjen e tepërt të procedurave dhe sipas kërkesës së kërkuesit të parë, në mbështetje të nenit 13 të Konventës, në lidhje me mungesën e zgjidhjes efektive për ankesën mbi kohëzgjatjen e procedurave të pranueshme, dhe pjesën tjetër të kërkesës së kërkuesit të dytë, të papranueshme;

3. Gjykon se ka pasur një shkelje të nenit 6§1 të Konventës, në lidhje me kohëzgjatjen e tepërt të procedurave për të dy kërkuesit;

4. Gjykon se ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës, në lidhje me mungesën e një zgjidhjeje efektive për ankesën mbi kohëzgjatjen e procedurave, në lidhje me ankuesin e parë;

5. Gjykon:

a) se Shteti i paditur duhet të paguajë, brenda tre muajve nga data në të cilën vendimi bëhet përfundimtar, sipas nenit 44§2 të Konventës, shumata e mëposhtme, të cilat duhet të konvertohen në monedhën e Shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes:

i. 1200 euro (një mijë e dyqind euro) për kërkuesin e parë dhe 2300 euro (dy mijë e treqind euro) për kërkuesin e dytë, plus çdo taksë që mund të tarifohet, në lidhje me dëmin jopasuror;

ii. 1200 euro (një mijë e dyqind euro) për secilin kërkues, plus çdo taksë që mund t'i tarifohet kërkuesve, për kostot dhe shpenzimet;

b) se që nga përfundimi i periudhës së sipërpërmendur tremujore deri në shlyerjen e saj, interesi i thjeshtë do të paguhet për shumata e mësipërme në normën e barasvlershme me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonësës së shlyerjes plus tre për qind pikë;

6. Rrëzon pjesën tjetër të pretendimit të kërkuesve për shpërblim të drejtë.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 12 tetor 2021, sipas rregullës 77§§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Milan Blaško
Regjistra

Paul Lemmens
Kryetar

Në përputhje me Nenin 45§2 të Konventës dhe rregullës 74§2 të Rregullores së Gjykatës, opinioni i veçantë i Gjyqtarëve Dedov dhe Ravarani gjendet në shtojcën e këtij vendimi.

P.L.

OPINIONI I PËRBASHKËT I DAKORDËSUAR I GJYQTARËVE DEDOV DHE RAVARANI

A l'impossible nul n'est tenu.

1. Ne votuam në favor të konstatimit të një shkeljeje të nenit 6 §1 në çështjen konkrete, pasi ne i njohim dobësitë e papranueshme për trajtimin në kohë të çështjeve të paraqitura në Gjykatën e Lartë të Shqipërisë në harkun kohor të viteve 2016 deri në vitin 2021.

2. Megjithatë, ne ndiejmë detyrimin të nënvizojmë një pikë për të cilën kemi rezerva serioze në lidhje me konstatimet e vendimit. Ajo që na shqetëson është fakti se perioda nga viti 2018 deri në vitin 2019, kur Gjykata e Lartë duhej të operonte me një numër jashtëzakonisht të reduktuar gjyqtarësh, konkretisht tre dhe në fund katër, teksa numri i gjyqtarëve i parashikuar sipas ligjit ishte nëntëmbëdhjetë; dhe nga muaji maj 2019 deri në mars 2020, kur Gjykata e Lartë e kishte të pamundur të mbledhë, sepse i mungonte kuorumi i nevojshëm, janë përlllogaritur në periodhën e përgjithshme të marrë në konsideratë për vlerësimin e kohëzgjatjes së procedurave për të cilat ankohen kërkuesit.

3. Rrjedhjet me të cilat Gjykatës së Lartë iu desh të përballej nga viti 2016 dhe në vijim ishin kryesisht, nëse jo ekskluzivisht, për shkak të procesit të *vetting*-ut në gjyqësor, proces i cili ishte ndërmarrë atë vit nga Shqipëria, e inkurajuar dhe e mbështetur nga organet e Këshillit të Evropës, dhe e konsideruar në përputhje me kërkesat e Konventës nga Gjykata (shih *Xhoxhaj kundër Shqipërisë*, nr. 15227/19, 9 shkurt 2021).

4. Kur gjykatave shqiptare iu kërkua që të shqyrtonin ankesën e kërkuesit të parë, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave në të cilat ai ishte përfshirë në kontekstin e zgjidhjes së sapomiruar për kohëzgjatjen e tepërt të procedurave gjyqësore, gjykatat shqiptare argumentuan se perioda kritike, gjatë së cilës Gjykata e Lartë nuk e kishte pasur të mundur që të operonte, përbënte një “element objektiv”, që duhej të merrej në konsideratë, në përputhje me ligjin e brendshëm për përlllogaritjen e kohëzgjatjes së procedurave. Është e vërtetë se referimi i tyre në këtë argument ishte shumë i përgjithshëm dhe i përgatitur për të zhveshur Gjykatën e Lartë nga çdo fajësim për kohëzgjatje të tepruar të procedurave, por Gjykata mund ta kishte ndarë me lehtësi “shapin nga sheqeri”.

5. Në fakt, vendimi e pastron këtë argument me një përzjerje disi të çuditshme elementesh abstrakte dhe konkrete në arsyetim.

6. Nga aspekti abstrakt, Gjykata “vëren se Shtetet kanë detyrimin e përgjithshëm t’i organizojnë sistemet e tyre ligjore, në mënyrë që të garantojnë respektimin e kushteve të nenit 6§1, duke përfshirë edhe atë për një seancë dëgjimore të drejtë brenda një afati të arsyeshëm” (shih paragrafin 70 të vendimit; ky përcaktim përsëritet edhe në paragrafin 94). Sigurish që ne nuk jemi në kundërshtim me një përcaktim të tillë në nivel parimor dhe abstrakt. Megjithatë, ashtu si në shumë fusha, një përmasë nuk përshtatet me çdo gjë. Në vendet me të vogla, shpesh mund të jetë e pamundur të gjenden mjaftueshëm persona të kualifikuar për të marrë funksione të larta gjyqësore brenda një periudhe të shkurtër kohore. Mbushja e vendeve të lira me kandidatë që janë mesatarisht të kualifikuar nuk duket të jetë një zgjidhje, sepse emërimet e tilla bëhen për një periudhë të gjatë dhe të gjithë duhet ta dinë se një zgjidhje afatshkurtër mund të shkaktojë efekte katastrofike në planin afatgjatë.

7. Në nivel konkret, vendimi konstaton se, në lidhje me kërkuesin e parë, “çështja ishte me rëndësi për kërkuesin dhe do të duhej ta kishte nxitur Gjykatën e Lartë ta shqyrtonte atë me kujdes” (shih paragrafin 72 *in fine* të vendimit), dhe në lidhje me kërkuesin e dytë “duke iu referuar faktit se sa e rëndë ishte akuza penale ndaj kërkuesit të dytë dhe ndikimit të saj në të drejtat e tij, procedurat kërkonin një nivel të caktuar përshpejtimi” (shih paragrafin 96).

8. Këtu vendimi përfshihet në një lloj mikromenaxhimi dhe vlerëson rëndësinë *relative* të të dyja çështjeve të brendshme me të cilat kanë lidhje ankesat e kërkuësve respektivë. Për të qenë në gjendje që ta kryejë këtë ushtrim në mënyrën e duhur, Gjykata do të duhej të kishte një pasqyrë të plotë të çështjeve të tjera të mbetura pezull dhe të mund të vendosë se cilat çështje ishin të një rëndësie më të vogël, në mënyrë që prioriteti të cilin ajo ia kërkoj gjykatave të brendshme për dy çështjet konkrete të justifikohet me të vërtetë në terma praktikë. Megjithatë, Gjykata nuk e zotëronte këtë informacion të rëndësishëm.

9. Për pasojë, do të kishte qenë më e preferueshme për Dhomën që të angazhohej në një vlerësim më të balancuar, duke marrë në konsideratë vështirësitë konkrete me të cilat përballëj gjyqësori dhe të cilat as vetë gjyqësori dhe as autoritetet shtetërore në përgjithësi nuk mund t'i zgjidhnin në një afat të shkurtër.

10. Në rrethana të tjera, më herët, Gjykata kishte treguar një qasje shumë më të kujdesshme ndaj problemeve konkrete, me të cilat do të duhej të përballëj një shtet i vogël, pas ndërmarrjes së reformave të thella gjyqësore (shih, për shembull, *P.H. kundër Irlandës* (vendim), [Komisioni], nr. 45046/46, 10 tetor 2017, ku Gjykata i shprehu konsiderata autoriteteve irlandeze, të cilat të përballura me një numër serioz të çështjeve të prapambetura dhe një periudhë mesatarisht rreth tridhjetë e katër muaj për trajtimin e një ankimi nga Gjykata e Lartë në Gjykatën Supreme, e kishin ndryshuar ndjeshëm sistemin ligjor kombëtar, duke krijuar një Gjykatë Apeli, dhe ajo që ishte më e rëndësishmja, i mori në konsideratë ato vështirësi teksa vlerësoi kohëzgjatjen e përgjithshme të procedurave për të cilat ankohej kërkuesi).

11. Si pasojë, pa neglizhuar dobësitë *përpara* se procesi i *vetting*-ut të prodhonte efektet e tij dramatike në gjyqësor, vendimi mund të shkonte përtej marrjes në konsideratë modestisht të vështirësive të shkaktuara nga procesi i *vetting*-ut dhe ta hiqte periudhën përkatëse – në vend që ta vlerësonte, në mënyrë të konsoliduar (shih paragrafin 65 të vendimit) – nga vonesa e përgjithshme me të cilën u deshën që të përballeshin dy kërkuësit.

SHTOJCË

Lista e kërkuësve:

Nr.	Emri i kërkuësit	Viti i lindjes	Kërkesa nr.	Kombësia	Vendbanimi
1	Petrit Bara	1953	43391/18	Shqiptar	Tiranë
2	Eduard Kola	1986	17766/19	Shqiptar	Shkodër